

Centrum pre deti a rodiny Hviezdoslavova 62, 036 01 Martin

KONTAKTNÁ ADRESA:

Centrum pre deti a rodiny, Hviezdoslavova 62, 036 01 Martin

MIESTO VYKONÁVANIA OPATRENÍ:

Centrum pre deti a rodiny, Hviezdoslavova 62, 036 01 Martin (kmeňová budova). Deťom umiestneným v profesionálnych náhradných rodinách sa starostlivosť poskytuje v domácnostiach profesionálnych náhradných rodičov.

Tel. kontakt: 043/ 4132631

e-mail: riaditel.Martin@ded.gov.sk

ÚČEL, DRUH A FORMA VYKONÁVANÝCH OPATRENÍ V CENTRE

Centrum pre deti a rodiny (ďalej len „centrum“) je zariadenie zriadené na účel vykonávania:

- a) opatrení dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia (ďalej len „pobytové opatrenie súdu“),
- b) výchovných opatrení podľa § 12 ods. 1 písm. d) zákona č. 305/2005 Z.z. výchovných opatrení, ktorými je uložená povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu, povinností uložených na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia podľa osobitného predpisu alebo neodkladných opatrení, ktorými je uložená takáto povinnosť (ďalej len „ambulantné výchovné opatrenie“),
- c) opatrení na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania:
 - 1. krízových situácií dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí alebo náhradnom rodinnom prostredí,
 - 2. porúch psychického vývinu, fyzického vývinu alebo sociálneho vývinu dieťaťa z dôvodu problémov v prirodzenom rodinnom prostredí, náhradnom rodinnom prostredí, širšom sociálnom prostredí a v medziľudských vzťahoch.
- d) opatrení podľa § 11 ods. 3 písm. b) číslo 5. zákona č. 305/2005 Z.z., ak orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri vykonávaní opatrení podľa tohto zákona zistí, že dieťa, rodič alebo osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa, potrebujú pomoc z dôvodu, že nie sú schopní riešiť problémy v rodine, konflikty v rodine, prispôbiť sa novej situácii v rodine, alebo ak ide o rodinu so špecifickým problémom a nemožno

vykonať opatrenia podľa odseku 1 alebo podľa § 10, navrhne ako súčasť vykonávaných opatrení vykonanie alebo zabezpečenie vykonania odborných metód na zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny, posúdenie možnosti rodičov, ďalších príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa riešiť situáciu dieťaťa a rodiny na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa, prostredníctvom Stretnutí rodinného kruhu

- e) opatrení podľa § 73 ods. 6 písm. a) zákona č. 305/2005 Z.z. na zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny, posúdenie možnosti rodičov, ďalších príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa riešiť situáciu dieťaťa a rodiny na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa, ak opatreniami vykonávanými vo vlastnej pôsobnosti nebolo možné jednoznačne určiť mieru ohrozenia dieťaťa

Centrum zabezpečuje plnenie účelu najmä vykonávaním sociálnej práce, psychologickej pomoci a starostlivosti, výchovy, špeciálno-pedagogickej starostlivosti, liečebno-výchovnej starostlivosti, diagnostiky a ďalších odborných činností zodpovedajúcich účelu centra a utvára podmienky na ďalšie činnosti v ustanovenom rozsahu.

Centrum vykonáva opatrenia, na ktoré bolo zriadené:

- a) pobytovou formou,
- b) ambulantnou formou
- c) terénnou formou
- d) odbornou metódou „Stretnutia rodinného kruhu“

Vykonávanie opatrení pobytovou formou

Vykonávanie opatrení pobytovou formou pre:

- a) **dieťa** na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia a o uložení výchovného opatrenia,
- b) **plnoletú fyzickú osobu**, ktorou je mladý dospelý, po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa.

Centrum vykonáva pobytové opatrenie súdu v

- a) profesionálnej náhradnej rodine, ktorá poskytuje starostlivosť ustanovenému počtu detí a mladých dospelých v rodinnom dome alebo byte, ktorého je profesionálny náhradný rodič vlastníkom, spoluvlastníkom, nájomcom alebo spoločným nájomcom,
- b) samostatne usporiadaných skupinách zriadených v budove centra v ustanovenom počte samostatne usporiadaných skupín a s ustanoveným počtom detí a mladých dospelých v samostatne usporiadanej skupine, a to v
 1. dvoch samostatne usporiadaných skupinách - samostatných skupinách,
 2. dvoch samostatne usporiadaných skupinách - špecializovaných samostatných skupinách pre deti s ŤZP alebo pre deti s potrebou osobitnej starostlivosti,

3. troch samostatne usporiadaných skupinách - špecializovaných samostatných skupinách (ošetrovateľských),

Vykonávanie opatrení ambulantnou formou alebo terénnou formou

Centrum vykonáva opatrenia ambulantnou formou alebo terénnou formou pre:

- dieťa na základe orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately o uložení ambulantného výchovného opatrenia, a ak je to účelom ambulantného výchovného opatrenia, tak aj pre rodiča dieťaťa alebo osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa, alebo na základe rozhodnutia súdu.

Opatrenia:

- § 11 ods. 3) písm. b) bod 1 – odborné metódy na prispôsobenie sa novej situácii, pričom je minimálny počet hodín vykonávania opatrení A/T formou 30 hod. a maximálny počet hodín vykonávania opatrení A/T formou 60 hod.
- § 11 ods. 3 písm. b) bod 2 – odborné metódy práce na úpravu rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa, pričom je minimálny počet hodín vykonávania opatrení A/T formou 20 hod. a maximálny počet hodín vykonávania opatrení A/T formou 50 hod.
- § 11 ods. 3 písm. b) bod 4 – odborné metódy na podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností, pričom je minimálny počet hodín vykonávania opatrení A/T formou 30 hod. a maximálny počet hodín vykonávania opatrení A/T formou 60 hod.
- § 44a ods. 1 písm. a) – poskytovanie alebo zabezpečenie poskytnutia sociálneho poradenstva alebo iného odborného poradenstva, pričom je minimálny počet hodín vykonávania opatrení A/T formou 20 hod. a maximálny počet hodín vykonávania opatrení A/T formou 50 hod.
- § 44a ods. 1 písm. b) bod 1 – vykonanie alebo zabezpečenie vykonania opatrení na uľahčenie riešenia výchovných problémov alebo rodinných problémov, pričom je minimálny počet hodín vykonávania opatrení A/T formou 30 hod. a maximálny počet hodín vykonávania opatrení A/T formou 60 hod.
- § 44a ods. 1 písm. b) bod 2 – uplatňovanie zákonných nárokov dieťaťa, pričom je minimálny počet hodín vykonávania opatrení A/T formou 20 hod. a maximálny počet hodín vykonávania opatrení A/T formou 50 hod.
- § 73 ods. 6 písm. e) – poskytovanie sociálneho poradenstva mladému dospelému po ukončení náhradnej starostlivosti, pričom je minimálny počet hodín vykonávania opatrení A/T formou 20 hod. a maximálny počet hodín vykonávania opatrení A/T formou 50 hod.

Na základe rozhodnutia súdu o ambulantnom výchovnom opatrení, ktorý stanovuje obdobie, prípadne počet hodín, pričom minimálne trvanie v rozsahu 30 hod. a maximálne 60 hod.:

- § 12 ods. 1 písm. b) – uloženie dieťaťu, rodičovi alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa povinnosti podrobiť sa odbornej diagnostike v špecializovanej ambulantnej starostlivosti, ak je to potrebné na uplatnenie primeraného opatrenia sociálnoprávnej

ochrany detí a sociálnej kurately pre deti a diagnostiku nemožno zabezpečiť iným spôsobom

- § 12 ods. 1 písm. d) – uloženie dieťaťu, rodičovi alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, povinnosti zúčastniť sa na výchovnom alebo sociálnom programe
- § 37 ods. 2 písm. d) zákona o rodine – uloženie maloletému dieťaťu alebo jeho rodičom povinnosti podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu
- § 37 ods. 4 zákona o rodine – vykonávanie povinností uložených na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia
(Kvetka)

Vykonávanie opatrení formou stretnutí rodinného kruhu (SRK):

- § 11 ods. 3) písm. b) bod 1 – odborné metódy na prispôsobenie sa novej situácii, pričom je minimálny počet hodín vykonávania opatrení 30 hod. a maximálny počet hodín vykonávania opatrení 60 hod.
- § 11 ods. 3 písm. b) bod 2 – odborné metódy práce na úpravu rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa, pričom je minimálny počet hodín vykonávania opatrení 30 hod. a maximálny počet hodín vykonávania opatrení 60 hod.
- § 11 ods. 3 písm. b) bod 3 – odborné metódy práce na podporu riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch, pričom je minimálny počet hodín vykonávania opatrení 30 hod. a maximálny počet hodín vykonávania opatrení 60 hod.
- § 11 ods. 3 písm. b) bod 4 – odborné metódy na podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností, pričom je minimálny počet hodín vykonávania opatrení 30 hod. a maximálny počet hodín vykonávania opatrení 60 hod.
- § 11 ods. 3 písm. b) bod 5 – odborné metódy na zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny, pričom je minimálny počet hodín vykonávania opatrení 30 hod. a maximálny počet hodín vykonávania opatrení 60 hod.
- § 44a ods. 1 písm. b) bod 1 – vykonanie alebo zabezpečenie vykonania opatrení na uľahčenie riešenia výchovných problémov alebo rodinných problémov, pričom je minimálny počet hodín vykonávania opatrení 30 hod. a maximálny počet hodín vykonávania opatrení 60 hod.
- § 73 ods. 6 písm. a – vykonávanie opatrení na zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny, posúdenie možností rodičov, ďalších príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa riešiť situáciu dieťaťa a rodiny na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa, ak opatreniami vykonávanými vo vlastnej pôsobnosti nebolo možné jednoznačne určiť mieru ohrozenia dieťaťa, pričom je minimálny počet hodín vykonávania opatrení 30 hod. a maximálny počet hodín vykonávania opatrení 60 hod.

Organizovanie Stretnutí rodinného kruhu komplexne spĺňajú parametre zákonom zadefinovanej odbornej metódy, ktorá má byť pri výkone opatrení SPODaSK zabezpečená.

Ide o unikátny model plánovania pre ohrozené dieťa a jeho rodinu so zapojením rodiny, príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa. Je to efektívny spôsob komplexného vyhodnotenia situácie v rodine dieťaťa, aktivizácia a využitie potenciálu širokej rodiny, blízkych osôb a komunity pri hľadaní najlepšieho riešenia pre ohrozené dieťa. Stretnutia rodinného kruhu predstavujú osvedčený spôsob obnovy a posilnenia rodinných väzieb a vytvárania podporných vzťahov v prospech dieťaťa a vzájomné posilnenie dôvery medzi rodinou a profesionálmi.

Najčastejšie dôvody uskutočnenia Stretnutí rodinného kruhu:

- keď je ohrozené bezpečie a zdravý vývin dieťaťa, alebo sú obavy, že dieťa nemá dostatočne naplnené svoje potreby a je potrebné určiť mieru ohrozenia
- keď rodina nevláda aktuálnu náročnú životnú situáciu alebo výchovu dieťaťa
- keď je potrebné zmobilizovať širšiu rodinnú a sociálnu sieť okolo ohrozeného dieťaťa a posilniť súdržnosť rodiny pre dieťa vo svojom strede
- v akejkoľvek záťažovej situácii, ktorou rodina prechádza a ktorá negatívne ovplyvňuje stav dieťaťa (rozvody rodičov, rodičovské konflikty, strata blízkej osoby, ekonomickej či sociálnej istoty, závislosti, násilie v rodine)
- keď hrozí vyňatie dieťaťa z jeho prirodzeného rodinného prostredia a následné umiestnenie do inštitucionálnej starostlivosti
- ak by úprava rodinných pomerov umožnila dieťaťu umiestnenému v inštitucionálnej starostlivosti jeho návrat do rodiny
- ak je cieľom návrat dieťaťa do rodiny a je potrebné zmobilizovať širokú rodinu, komunitu, iné blízke osoby dieťaťa pre zaistenie dlhodobej podpory v prirodzenom prostredí rodiny
- keď dieťa v náhradnej starostlivosti nemá dostatočne udržiavaný a vyživovaný kontakt so svojou rodinou a inými blízkymi osobami zo svojho pôvodného prostredia
- keď rodina alebo zariadenie, v ktorom je dieťa umiestnené, potrebuje urobiť dôležité rozhodnutie ohľadom dieťaťa

Centrum vykonáva odbornú metódu „Stretnutie rodinného kruhu“ pre **ÚPSVaR Martin, Žilina** a iné centrá pre deti a rodiny v prípade potreby.

OPIS CIELOVEJ SKUPINY CENTRA

Centrum bude vykonávať opatrenia ambulantnou formou alebo terénnou formou pre okresy **Martin a Žilina**.

Cieľová skupina pre pobytovú formu:

- dieťa na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia a o uložení výchovného opatrenia,
- plnoletú fyzickú osobu, ktorou je mladý dospelý, po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa.

Cieľová skupina pre ambulantnú formu a terénnu formu v rámci Národného projektu výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately 2:

- dieťa na základe odporúčania orgánu SPODaSK, alebo rozhodnutia súdu, alebo orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately o uložení ambulantného výchovného opatrenia, a ak je to účelom ambulantného výchovného opatrenia, tak aj pre rodiča dieťaťa alebo osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa

DÔVODY VYLUČUJÚCE VYKONÁVANIE OPATRENÍ V CENTRE:

- nevykonávame opatrenia, ak centrum nedisponuje personálnym zabezpečením pre výkon opatrení ambulantnej a terénnej formy,
- nevykonávame opatrenia, ak je vyčerpaný pracovný časofond pre ambulantnú a terénnu formu práce,
- nevykonávame opatrenia pre deti so závislostným správaním,
- neposkytujeme dobrovoľné pobyty a umiestnenie dieťaťa na dohodu, je to možné v odôvodnených a nevyhnutných prípadoch,
- v prípade, že nebude disponovať kapacitnými možnosťami na umiestnenie, respektíve ak nebude k dispozícii vykonateľné, právoplatné Uznesenie/rozhodnutie príslušného súdu.

Centrum nevykonáva opatrenia alebo nezabezpečuje prijatie dieťaťa do starostlivosti centra, ak:

1. požadované opatrenie nie je v súlade so špecializovaným zameraním centra alebo presahuje odborné kompetencie centra,
2. kapacita centra alebo profesionálnych náhradných rodín je naplnená,
3. centrum nemá k dispozícii profesionálnu náhradnú rodinu alebo odborný tím schopný zabezpečiť starostlivosť zodpovedajúcu individuálnym potrebám dieťaťa,
4. zdravotný stav dieťaťa vyžaduje nepretržitú zdravotnú starostlivosť alebo špecializované zdravotnícke výkony, ktoré centrum ani profesionálna náhradná rodina nie sú oprávnené alebo schopné zabezpečiť,
5. dieťa vyžaduje taký stupeň špecializovanej starostlivosti, na ktorý centrum nemá vytvorené personálne, priestorové alebo materiálno-technické podmienky,
6. prijatie dieťaťa by vzhľadom na jeho špecifické potreby, vek, zdravotný stav alebo prejavy správania mohlo vážne ohroziť bezpečnosť alebo priaznivý vývin ostatných detí umiestnených v centre alebo v profesionálnej náhradnej rodine,
7. nie je možné zabezpečiť ochranu a bezpečnosť dieťaťa, ostatných detí alebo zamestnancov centra,
8. umiestnenie dieťaťa by bolo v rozpore s odporúčaniami odborného posúdenia alebo individuálnym plánom dieťaťa,

9. osoba alebo rodina, s ktorou sa vykonávajú ambulantné alebo terénne opatrenia, dlhodobo neposkytuje potrebnú súčinnosť napriek opakovaným výzvam centra,
10. miesto výkonu terénnych opatrení sa nachádza mimo územia, na ktorom centrum vykonáva svoju činnosť,
11. existujú iné závažné objektívne okolnosti, ktoré znemožňujú riadne vykonávanie opatrení v súlade s najlepším záujmom dieťaťa.

Dieťa nemožno umiestniť do profesionálnej náhradnej rodiny najmä vtedy, ak:

- potreby dieťaťa nie je možné zabezpečiť v podmienkach rodinného prostredia profesionálnej náhradnej rodiny,
- profesionálna náhradná rodina nedisponuje podmienkami potrebnými na starostlivosť o dieťa vzhľadom na jeho vek, zdravotný stav alebo špecifické potreby,
- umiestnenie dieťaťa by bolo v rozpore s individuálnymi potrebami dieťaťa alebo s potrebou ochrany ostatných detí žijúcich v domácnosti profesionálneho náhradného rodiča,
- centrum nemá k dispozícii vhodnú profesionálnu náhradnú rodinu zodpovedajúcu potrebám dieťaťa.

**CELKOVÝ POČET MIEST V CENTRE PRE POBYTOVÉ OPATRENIE SÚDU
SPOLOČNE S MIESTAMI V PROFESIONÁLNYCH RODINÁCH**

Celkový počet miest v Centre pre vykonávanie opatrení pobytovou formou je 87 miest, z toho 27 miest je pre deti v profesionálnych náhradných rodinách.

Samostatne usporiadané skupiny:

- 1. samostatne usporiadaná skupina - samostatná skupina (kapacita 10 detí);
- 2. samostatne usporiadaná skupina - samostatná skupina (kapacita 10 detí);
- 1. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina (ošetrovateľská) (kapacita 8 detí);
- 2. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina (ošetrovateľská) (kapacita 8 detí);
- 3. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina (ošetrovateľská) (kapacita 8 detí);
- 4. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti s ŤZP alebo pre deti s potrebou osobitnej starostlivosti (kapacita 8 detí);
- 5. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti s ŤZP alebo pre deti s potrebou osobitnej starostlivosti (kapacita 8 detí)

OPIS VNÚTORNÝCH PRIESTOROV CENTRA:

Suterén: práčovňa, sušiareň, miestnosť údržbárov a vodičov, archív, skladové priestory, technická miestnosť pre deti.

Prízemie: riaditeľka Centra pre deti rodiny Martin; sekretariát riaditeľky Centra pre deti a rodiny Martin; vedúci úseku – ekonóm; vedúci úseku – sociálny pracovník; sociálni pracovníci Centra pre deti rodiny Martin, špeciálny pedagóg Centra pre deti rodiny Martin, sociálni pracovníci a psychológ NP RVOSPODaSK 2.; personálne oddelenie; účtovník; predseda odborovej organizácie – správca majetku; kancelárie pomocných vychovávateľov s ekonomickou agendou; centrálna kuchyňa (nevyužívaná). Ďalšie miestnosti: školská trieda určená pre individuálne vzdelávanie detí; archív 3 miestnosti, miestnosť pre výučbu hry detí na hudobné nástroje a nácvik kultúrnych programov.

I. nadpodlažie:

1. samostatne usporiadaná skupina - samostatná skupina - na skupine sú tri izby pre deti, jedáleň, obývacia miestnosť, kúpeľňa, miestnosť pre vychovávateľov. Súkromie detí centrum zabezpečí na samostatnej skupine tak, že toalety sú oddelené zvlášť pre chlapcov a dievčatá. Na izbách majú deti svoje postele, skrine, stolíky. V priestoroch sa nachádza izba pre mladého dospelého, ktorý má k dispozícii 1 lôžko, ostatné priestory zdieľa s deťmi na skupine. Počet lôžok na skupine 10.

1. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina (ošetrovateľská) - špecializovaná samostatná skupina má svoj priestor určený na kúpanie, kŕmenie detí, spanie. Počet lôžok na skupine 8.

2. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina (ošetrovateľská) - špecializovaná samostatná skupina má svoj priestor určený na kúpanie, kŕmenie detí, spanie. Počet lôžok na skupine 8.

3. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina (ošetrovateľská) - špecializovaná samostatná skupina má svoj priestor určený na kúpanie, kŕmenie detí, spanie. Počet lôžok na skupine 8.

4. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti s ŤZP alebo pre deti s potrebou osobitnej starostlivosti- špecializovaná samostatná skupina má svoj priestor určený na kúpanie, kŕmenie detí, spanie. Počet lôžok na skupine 8.

II. nadpodlažie:

Miestnosti určené pre psychologickú a špeciálno-pedagogickú prácu: arteterapeutická miestnosť, terapeutická miestnosť – sandplay a iné; tri miestnosti pre psychológov.

Miestnosť pre konferencie a pracovné porady – spoločenská miestnosť.

5. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti s ŤZP alebo pre deti s potrebou osobitnej starostlivosti - na skupine je päť izby pre deti, jedáleň, kuchyňa, obývacia miestnosť, sušiareň, kúpeľňa a dve toalety, miestnosť vychovávateľov. Počet lôžok na skupine 8.

2. samostatne usporiadaná skupina - samostatná skupina - na skupine sú štyri izby pre deti, jedáleň, obývacia miestnosť, nachádza sa tu veľká hala, kúpeľňa a toaleta. Počet lôžok na skupine 8.

OPIS VONKAJŠÍCH PRIESTOROV CENTRA:

Centrum disponuje veľkou záhradou, kde sú listnaté a ihličnaté stromy, zatrávnená plocha. Na trávinatej ploche sú vybudované chodníky s možnosťou využitia bicyklovania sa detí, kočíkovania. V záhrade máme altánok s krbom. Na ploche s umelým trávnikom sú preliezačky, hojdačky. Druhý umelý trávnik je vybudovaný pre športové a voľnočasové aktivity detí. Deti majú na betónovom ihrisku umiestnené basketbalové koše a outdoorové ihrisko.

POČET ZAMESTNANCOV A PROFESIJNÁ ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV CENTRA, KTORÉ VYKONÁVA OPATRENIA POBYTOVOU FORMOU JE CELKOM: 51 zamestnancov priameho kontaktu (z celkového počtu pracovných úväzkov 95)

- riaditeľ 1
- ekonomický zamestnanec (z toho 1 úväzok vedúci úseku – ekonóm) 6
- prevádzkový zamestnanec 4
- vedúci úseku – sociálny pracovník 1
- sociálny pracovník 4
- sociálny pracovník – koordinátor SRK 1
- psychológ (z toho NP RVOSPODaSK 1 úväzok) 3
- špeciálny pedagóg 1
- ambulantná / terénna forma psychológ (NP RVOSPODaSK) 1
- ambulantná / terénna forma sociálny pracovník (NP RVOSPODaSK) 2
- PK/RK/iné metódy 1
- vychovávateľ 10
- pomocný vychovávateľ 21
- pomocný vychovávateľ s ekonomickou agendou 7
- sestra – zodpovedná osoba 1
- sestra 12
- profesionálna náhradná rodina 18
- fyzioterapeut 1

V CDR Martin má zriadenú ambulanciu lekár pre deti a dorast, ktorý ordinuje pre deti centra v pravidelných intervaloch.

1.samostatne usporiadaná skupina - samostatná skupina (kapacita 10 detí) - vychovávateľ (2), pomocný vychovávateľ (3), pomocný vychovávateľ s EA (1)

2. samostatne usporiadaná skupina – samostatná skupina (kapacita 10 detí) - vychovávateľ (2), pomocný vychovávateľ (3), pomocný vychovávateľ s EA (1)

- 1. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina (ošetrovateľská) (kapacita 8 detí)** - sestra (4), pomocný vychovávateľ (2), pomocný vychovávateľ s EA (1)
- 2. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina (ošetrovateľská) (kapacita 8 detí)** - sestra (4), pomocný vychovávateľ (2), pomocný vychovávateľ s EA (1)
- 3. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina (ošetrovateľská) (kapacita 8 detí)** - sestra (4), pomocný vychovávateľ (2), pomocný vychovávateľ s EA (1)
- 4. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti s ŤZP alebo pre deti s potrebou osobitnej starostlivosti – (kapacita 8 detí)** - vychovávateľ (3) pomocný vychovávateľ (4), pomocný vychovávateľ s EA (1)
- 5. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti s ŤZP alebo pre deti s potrebou osobitnej starostlivosti (kapacita 8 detí)** - vychovávateľ (3), pomocný vychovávateľ (4), pomocný vychovávateľ s EA (1)

Centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou zamestnancami centra, ktorí

- a) vykonávajú odborné činnosti v odbornom tíme v ustanovenom počte a profesijnej štruktúre a
- b) poskytujú odbornú pomoc a starostlivosť v ustanovenom počte a profesijnej štruktúre v
 1. profesionálnej náhradnej rodine,
 2. skupine,
 3. samostatne usporiadanej skupine.

Súčasťou vykonávania opatrení pobytovou formou je v rozsahu ustanovenom týmto zákonom

- a) poskytovanie,
 1. bývania,
 2. stravovania, zabezpečenie stravovania alebo vytvorenie podmienok na prípravu stravy,
 3. obslužných činností,
 4. osobného vybavenia deťom,
- b) úschova cenných vecí,
- c) zabezpečenie,
 1. zdravotnej starostlivosti,
 2. povinnej školskej dochádzky a prípravy na povolanie,
 3. úschovu cenných vecí.

POČET ZAMESTNANCOV A PROFESIJNÁ ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV V ODBORNOM TÍME CENTRA NA VYKONÁVANIE OPATRENÍ AMBULANTNOU FORMOU A TERÉNNOU FORMOU SÚ CELKOM 4 ZAMESTNANCI:

- 2 sociálny pracovník (II. Stupeň VŠ v odbore sociálna práca alebo asistent sociálnej práce)
1 psychológ (II. Stupeň VŠ v odbore psychológia)
1 PK/RK/Iné metódy – člen odborného tímu (II. Stupeň VŠ v odbore sociálna práca)

OPIS SPÔSOBU OBOZNÁMENIA DETÍ, RODIČOV A INÝCH FYZICKÝCH OSÔB S PROGRAMOM CENTRA

Program centra je zverejňovaný a v pravidelných intervaloch aktualizovaný na online stránke CDR Martin. S programom centra je dieťa oboznámené pri prijatí sociálnym pracovníkom najneskôr do 7 dní od prijatia v závislosti od veku a rozumovej vyspelosti. Rodičia, rodina a fyzické osoby blízke dieťaťu sú s programom centra oboznámení sociálnou pracovníčkou pri prvom stretnutí.

Centrum zabezpečuje prijatie dieťaťa do centra spôsobom primeraným veku, schopnostiam a psychickému stavu dieťaťa. Zoznámenie dieťaťa s režimom samostatnej skupiny vykonáva vychovávateľ s prihliadnutím na aktuálny stav dieťaťa a jeho schopnosť vnímať pravidlá a povinnosti.

Rodičia sú oboznámení s možnosťami kontaktu so svojimi deťmi (telefonická, osobná – návštevy a krátkodobé pobyty alebo korešpondenčná forma). Ďalšie kontakty sú sprevádzané odborným tímom, kde participujú sociálni pracovníci, psychológovia, špeciálny pedagóg a koordinátor SRK – sociálny pracovník v prípade možnosti aktívne riešiť situáciu rodiny.

OPIS ODBORNÝCH METÓD PRÁCE S DIEŤAŤOM, JEHO RODINOU A INÝMI PLNOLETÝMI FYZICKÝMI OSOBAMI, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ OPATRENIA V CENTRE A SPÔSOB ZAPÁJANIA SPOLUPRACUJÚCICH SUBJEKTOV DO ODBORNEJ PRÁCE CENTRA

Všeobecné metódy a pracovné postupy práce - psychológa

Metóda pozorovania: uvedomelý základný proces poznávania, prvok experimentálneho usudzovania. Na základe zaznamenaných javov sa vysloví hypotéza. Pozorovanie sa opiera o tri základné techniky:

- a) priame pozorovanie (ktoré budeme najviac využívať v prvej fáze)
- b) nepriame pozorovanie
- c) nepriame pozorovanie pomocou rozhovoru (interview)

Používa sa počas vyšetrenia, alebo ako samostatná metóda. Pozorovanie je zamerané jednak na neverbálne prejavy dieťaťa, ale aj na prejavy emócií, sociálne správanie, vzťah k objektom a vzťah k sebe. Je dôležité si všímať správanie dieťaťa k rodičom

Rozhovor – s dieťaťom prebieha rozhovor buď za prítomnosti rodičov, alebo osamote. Účel rozhovoru má byť dieťaťu vysvetlený, psychológ má vytvoriť príjemnú a bezpečnú atmosféru, má umožniť voľné vyjadrovanie pocitov dieťaťa.

Psychodiagnostika - predstavuje poznávanie, hodnotenie a meranie psychických stavov, vlastností, funkcií a procesov. Psychologická diagnostika dieťaťa umiestneného do centra je okrem iného aj podkladom pre vypracovanie IPRODu. Psychológ pracujúci v zariadeniach SPODaSK vykonáva vstupnú psychodiagnostiku najneskôr do 3 mesiacov od príchodu klienta

do zariadenia. Po príchode dieťaťa do CDR psychológ sprevádza dieťa v adaptačnom procese a zabezpečuje optimálnu adaptáciu dieťaťa na nové prostredie. Opakovaná odborná psychodiagnostika sa robí len v prípade zmeneného psychického alebo emočného stavu klienta, prípadne na žiadosť inej inštitúcie. V prípade potreby zabezpečenia psychodiagnostiky klinickým psychológom, psychológ zariadenia s tým oboznámi riaditeľa zariadenia, ktorý požiadavku zabezpečí. Periodická odborná psychodiagnostika sa vykonáva len u detí do 3 rokov. Cieľom je zmapovať skrining psychomotorického vývinu dieťaťa.

Medzi najčastejšie používané testové metódy sú zaradené:

- sebaopisovacie techniky (dotazníky: CDI, CMAS, KSAT,...)
- výkonové testy (vývinové psychodiagnostika)
- projektívne techniky (napr. kresba stromu, postavy, začarovanej rodiny, nedokončené vety, emočné karty,...)

Metódy individuálneho poradenstva:

- Rozhovor (poradenský, terapeutický, intervenčný,...)
- Krízová intervencia
- Analýza spontánnych produktov
- Testové metódy
- Relaxačné techniky (Jacobsonova progresívna relaxácia, autogénny tréning, imaginatívne techniky, kontakt s prírodou,...)
- Využitie prvkov bazálnej stimulácie, filiálnej terapie, prvkov muzikoterapie, prvkov arteterapie, snoezelen techník a prvkov sand play
- Využitie prvkov schématerapeutických techník

Metódy skupinového poradenstva:

- Preventívne programy
- Skupinové aktivity na hlbší rozvoj vzťahov na skupine, skupinovej kohézie, kooperácie a identity, rozvíjanie sociálnych zručností,...

Ďalšie odborné psychologické činnosti:

- Interné vzdelávanie zamestnancov CDR, príprava PNR, spolupráca s externými odborníkmi
- Psychologické poradenstvo pre biologických rodičov a príbuzných, náhradných rodičov a profesionálnych náhradných rodičov
- Spolupráca na stretnutiach rodinného kruhu (SRK)

Všeobecné metódy a pracovné postupy práce - Špeciálny pedagóg

- Vstupná orientačná špeciálnopedagogická diagnostika a rediagnostika podľa potrieb konkrétneho dieťaťa.
- Odborné špeciálno-pedagogické činnosti a intervencie pre deti a žiakov s mentálnym postihnutím, sluchovým postihnutím, zrakovým postihnutím, telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami, viacnásobným postihnutím, chorým alebo zdravotne

oslabeným, s vývinovými poruchami a odborné činnosti spojené s reedukáciou porúch správania a porúch učenia prostredníctvom výchovnej rehabilitácie – špeciálnopedagogickej (špeciálna edukácia, špeciálna stimulácia, korekcia, reedukácia, kompenzácia), ktorá je súčasťou komplexnej rehabilitácie a využíva jej metódy, zásady a formy.

- Špeciálnopedagogické poradenstvo, konzultácie a metodická pomoc všetkým pedagogickým zamestnancom zariadenia, profesionálnym, biologickým rodičom a všetkým, ktorí sa budú podieľať na výchove a vzdelávaní klienta; poskytovanie odbornej pomoci klientom pri riešení výchovných a vzdelávacích ťažkostí.
- Spolupráca so školami a školskými zariadeniami.
- Krízová intervencia.

OPIS ODBORNÝCH METÓD PRÁCE S DIEŤAŤOM, JEHO RODINOU A INÝMI PLNOLETÝMI FYZICKÝMI OSOBAMI, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ OPATRENIA V CENTRE AMBULANTNOU FORMOU A TERÉNNOU FORMOU

Sociálna práca s rodinou predstavuje jednu z foriem sociálnej práce. Aj keď v súčasnosti sa rozlišuje medzi sociálnou prácou s jednotlivcom a sociálnou prácou s rodinou, je potrebné si uvedomiť, že každý jedinec žije v určitom sociálnom prostredí, pričom najbližším prostredím, poskytovateľom pomoci a opory, na druhej strane možným zdrojom konfliktov je práve rodina. Preto v mnohých prípadoch tieto dve formy sociálnej práce môžu na seba priamo nadväzovať, či dokonca sa prelínať. Dôležité je obnoviť komunikáciu, vzájomný rešpekt, úctu, vypočuť druhú stranu, pochopiť ju a snažiť sa nájsť spoločné riešenie problému.

Dôležité je poznať komunikačný štýl rodiny, hodnoty a postoje členov rodiny k rôznym oblastiam života rodiny. Je nutné viesť motivačné rozhovory, s cieľom podporiť rodinu v procese realizácie zmeny.

Metódy práce s rodinou:

Program rozvoja rodičovských zručností – ide o dlhodobú systematickú prácu s rodičmi, s cieľom podporiť vzájomné citové väzby, rodičovskú zodpovednosť, rodičovské zručnosti dôležité pri starostlivosti a výchove detí.

Rodinná konferencia - realizuje sa na báze dobrovoľnosti, ide o metódu rozhodovania, ktorou sa dáva rodine a jej blízkym priestor samostatne hľadať riešenia situácie. Pri stanovení cieľov sa využíva metóda SMART. Zhrnutie hlavných krokov pri práci s rodinou je dôležité pomenovať hlavné problémové oblasti, vypracovať s rodinou stratégiu riešenia situácie, urobiť rekonštrukciu vzťahov v rodine, udržiavať a podporovať motiváciu členov rodiny v prevzatí iniciatívy a zodpovednosti za svoj ďalší vývoj.

Náhradná rodinná starostlivosť - Jedná sa o formu psychologického sprevádzania a podporu náhradným rodinám na zvládnutie zabezpečenia náhradného rodinného prostredia. Odborná pomoc dieťaťu, náhradnému rodičovi je poskytovaná podľa potreby

na uľahčenie riešenia výchovných problémov alebo rodinných problémov v situáciách bežných i krízových.

Psychologická intervencia - poradenstvo, podpora, stabilizácia dieťaťa a skríning momentálneho emocionálneho stavu.

Psychologická práca s náhradnou rodinou - Odborné poradenstvo a konzultácie v oblasti osobnostného, sociálneho a emocionálneho vývinu dieťaťa, v oblasti výchovy a vzdelávania. Prevencia syndrómu vyhorenia.

Psychologické sprevádzanie - Poskytnutie oporného a styčného bodu pri riešení hraničných ale aj bežných situácií v spolužití a výchove zvereneho dieťaťa.

Tréning sociálnych a komunikačných zručností v oblasti nadväzovania a udržiavania vzťahov, schopnosti spolupracovať a pracovať v tíme, regulovať vlastné správanie a byť zaň zodpovedný.

Modelovanie a hranie rolí - Metóda práce s rodinou, ktorá ponúka spôsob zvládnutia emočne nasýtenej situácie. Cieľom je riešenie aktuálne vzniknutých problémov a uvoľnenie napätia. Umožňuje tiež nácvik konkrétnych sociálnych zručností.

Hrové techniky - Hra je pre dieťa jedným z najprirodzenejších spôsobov vyjadrovania ich aktuálneho prežívania a pri práci s danou problematikou môže byť využitá ako ekvivalent poradenského či psychoterapeutického rozhovoru.

Projektívne techniky - Napr. Kresba rodiny, Začarovaná rodina, Čiara života, Rodinná doska a pod.

Komplexný prehľad využívaných odborných metód v CDR Martin

Odborná metóda	Podrobnosti ich vykonávania
Prípadová konferencia	Úvodná, priebežná, záverečná
Rozhovor	Nadviazanie vzťahu s klientom, motivácia k spolupráci
	Získanie podstatných údajov s cieľom vysvetliť súčasný stav v rodine
	Motivačný rozhovor
	Rozhovor o vzájomnej spolupráci z pohľadu klienta
Mapovanie	Mapovanie aktuálnej situácie v rodine
Vedenie a nácvik rodičovských zručností	Sprevádzanie
	Posilňovanie rodičovských kompetencií
	Podpora schopností rodiča samostatne riešiť situácie týkajúce sa svojich detí
	Vedenie a nácvik konkrétnych zručností
Poradenstvo	Objasňovanie problémov v rodine a poradenstvo pri ich riešení
	Poradenstvo s dôrazom na podporu a stabilizáciu klienta
	Výchovné poradenstvo
	Poradenstvo v oblasti zamestnanosti

	Poskytovanie informácií podľa potreby
	Finančné poradenstvo
Distribúcia	Nasmerovanie klienta k spolupráci so zástupcami iných profesií a odborností
Sieťovanie	Pomoc pri vytvorení funkčnej a rôznorodej siete pomoci rodine
Psychologické poradenstvo	Psychologické poradenstvo s dôrazom na podporu a stabilizáciu klienta

UVEDENIE ROZSAHU HODÍN POČAS DŇA A DNÍ V TÝŽDNI, POČAS KTORÝCH CENTRUM VYKONÁVA OPATRENIA AMBULANTNOU FORMOU A TERÉNNOU FORMOU

Pondelok :	07,00 hod. – 15,00 hod. terénna sociálna práca
Utorok :	09,00 hod. – 17,00 hod. ambulantná/terénna sociálna práca
Streda:	07,00 hod. – 15,00 hod. terénna sociálna práca
Štvrtok:	07,00 hod. – 15,00 hod. ambulantná/terénna sociálna práca
Piatok:	07,00 hod. – 15,00 hod. terénna sociálna práca

Obedná prestávka počas pracovného týždňa okrem utorka je v čase od 12.00 hod. – 12,30 hod.
Obedná prestávka v utorok je v čase od 13.00 hod. – 13.30 hod.

OPIS PLÁNOVANIA A VYHODNOCOVANIA VÝCHOVNEJ ČINNOSTI V SAMOSTATNE USPORIADANÝCH SKUPINÁCH

Na samostatne usporiadaných skupinách sa vypracováva plán výchovných činností na šesť mesiacov, ktorý vypracujú vychovávatelia spoločne s deťmi. Tento plán vyhodnocujú vychovávatelia spoločne s deťmi na komunitnom stretnutí, každý mesiac. Tieto činnosti sú zahrnuté aj v individuálnom pláne výchovnej činnosti, ktorý je súčasťou individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa.

Výchovná činnosť na samostatne usporiadanej skupine sa plánuje vždy na mesiac vopred. Zohľadňuje sa heterogénne zloženie skupiny, s rešpektovaním intelektových, zdravotných, kultúrnych odlišností a vekového zloženia. V rámci výchovnej práce s dieťaťom sa raz mesačne na každej samostatne usporiadanej skupine konajú pracovné porady, kde sa vyhodnocuje aj plán výchovnej činnosti skupiny, zúčastnení sú aj členovia odborného tímu.

Cieľom pracovných porád je získanie informácií o dieťati /zdravotné, výchovné, oblasť vzdelávania, sociálnych zručností, emocionality, záujmová a rekreačná činnosť, spolupráca s rodinou dieťaťa, blízkymi osobami dieťaťa záujmy, .../; zdieľanie informácií o mimoriadnych a špecifických udalostiach, ako aj problematika tímovej práce a stanovenie čiastkových cieľov do ďalšieho mesiaca. Výchovný pracovník zaznamenáva dôležité udalosti v živote dieťaťa aj do jeho vlastnej Knihy života, vedie majetkový a ošatný denník dieťaťa.

Motivačné výchovné prostriedky: výber obľúbenej činnosti; nákupy podľa osobného výberu; výlet, rekreačné pobyty a tábory; zahraničný pobyt pri mori; koncert, kino, diskotéka, predĺžená vychádzka; vedenie komunitného stretnutia; návšteva reštaurácie, cukrárne; návšteva kaderníctva a iné v závislosti od typu samostatne usporiadanej skupiny a od vekového zloženia detí.

Na samostatne usporiadaných skupinách – špecializovaných samostatných skupinách (ošetrovateľských) sa mesačne vypracúva plán ošetrovateľskej starostlivosti dieťaťa, ktorý je pravidelne vyhodnocovaný. Vyhotovujeme aj komplexnú ošetrovateľskú dokumentáciu detí, ktoré si vyžadujú v zmysle platnej právnej legislatívy ošetrovateľskú starostlivosť (na základe lekárskeho posudku zo strany posudkového lekára Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, oddelenia kompenzácií ŤZP a posudkových činností).

OPIS OBSAHU PRÍPRAVY NA PROFESIONÁLNE VYKONÁVANIE NÁHRADNEJ STAROSTLIVOSTI PODĽA § 16 VRÁTANE POČTU HODÍN URČENÝCH NA NÁCVIK PRAKTICKÝCH ZRUČNOSTÍ VO VÝCHOVNEJ PRÁCI S DEŤMI A PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE TEJTO PRÍPRAVY, AK CENTRUM VYKONÁVA AJ PRÍPRAVU NA VYKOÁVANIE PROFESIONÁLNEJ NÁHRADNEJ STAROSTLIVOSTI

Centrum pre deti a rodinu zabezpečuje prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti (ďalej len „príprava“) a zároveň poskytuje záujemcom všetky informácie súvisiace s prípravou.

Základné podmienky, rozsah a obsah prípravy sú upravené Zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a so sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon č. 305/2005 Z. z.“) a Vyhláškou č. 103/2018 Z. z. Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 305/2005 Z. z.

Profesionálna náhradná rodina (ďalej len „PNR“) je súčasťou organizačnej štruktúry Centra pre deti a rodiny (ďalej len „centrum“), v ktorom sa vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Centrum vykonáva pobytové opatrenia súdu v PNR, ktorá poskytuje starostlivosť ustanovenému počtu detí a mladých dospelých v profesionálnej náhradnej rodine, ktorá poskytuje starostlivosť ustanovenému počtu detí a mladých dospelých v rodinnom dome alebo v byte poskytnutom centrom alebo v rodinnom dome alebo v byte, ktorého je profesionálny náhradný rodič vlastníkom, spoluvlastníkom, nájomcom alebo spoločným nájomcom, ktorý má

profesionálny náhradný rodič právo užívať na základe zmluvy o výpožičke alebo ku ktorému má profesionálny náhradný rodič právo osobného užívania, (§ 51 ods. 1, písm. a).

Vykonávanie pobytového opatrenia súdu v PNR má prednosť pred jeho vykonávaním v samostatne usporiadanej skupine (§51 ods. 4, písm a).

Dieťa do šiestich rokov veku musí byť najneskôr do štyroch týždňov od prijatia do centra zaradené do profesionálnej náhradnej rodiny okrem dieťaťa, ktoré je umiestnené v centre na základe rozhodnutia súdu o uložení výchovného opatrenia alebo rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ak súd koná vo veci výchovného opatrenia pobytovou formou, a umiestnenie v profesionálnej náhradnej rodine nie je vhodné vzhľadom na účel výchovného opatrenia, alebo v ktorého záujme je z dôvodu zachovania súrodeneckých väzieb spoločné umiestnenie súrodencov a spoločné umiestnenie súrodencov v profesionálnej náhradnej rodine je spojené so závažnou prekážkou (§ 51 ods.6, písm a,b)

Dieťa do jedného roku veku po prepustení z ústavnej zdravotnej starostlivosti musí byť bezprostredne po prijatí do centra zaradené do profesionálnej náhradnej rodiny, ak bol profesionálny náhradný rodič poučený poskytovateľom zdravotnej starostlivosti o liečebnom režime, o ďalšom liečebnom postupe, o ošetrovateľskej starostlivosti a o ďalšom ošetrovateľskom postupe podľa osobitného predpisu, ak odsek 8 neustanovuje inak (par.51, ods. 7)

Centrum najmenej raz za dva mesiace prehodnotí možnosť zaradenia dieťaťa podľa odseku 8 do profesionálnej náhradnej rodiny, a to zamestnancami centra, ktorí vykonávajú odborné činnosti v odbornom tíme, a osobou zodpovednou za poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti v centre.

V PNR zabezpečujú starostlivosť o deti a mladých dospelých manželia, ktorí sú zamestnancami centra, alebo fyzická osoba, ktorá je zamestnancom centra.

Profil profesionálneho náhradného rodiča

Záujemca o prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti (ďalej len „záujemca“) na základe svojej motivácie po absolvovaní prípravy dočasne poskytne svoje domáce a rodinné prostredie dieťaťu, ktoré je v centre umiestnené na základe rozhodnutia súdu, s cieľom naplniť jeho individuálne potreby vzhľadom na aktuálnu životnú situáciu, v ktorej sa nachádza.

PNR je povinný splniť ustanovený kvalifikačný predpoklad a absolvovať prípravu v ustanovenom rozsahu, ktorej súčasťou je písomné zhodnotenie tejto prípravy. Ak starostlivosť o deti v PNR zabezpečujú manželia, ktorí sú zamestnancami centra, ustanovený kvalifikačný predpoklad musí spĺňať aspoň jeden z manželov. Na manžela alebo manželku fyzickej osoby, ktorá je zamestnancom centra sa vzťahuje zákonom stanovený rozsah prípravy a bezúhonnosť v rozsahu aká platí pre fyzickú osobu, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom (§ 39 ods. 4).

Hlavným poslaním profesionálneho náhradného rodiča je naplniť jednu zo základných potrieb dieťaťa, a to potrebu blízkej osoby, s ktorou si dieťa vytvorí vzájomné puto – láskyplný vzťah. Tento vzťah má byť vzájomný, nie jednostranný. Vzájomné puto, ktoré priaznivo ovplyvní

jeho fyzický a psychický vývin, sa stane kľúčovým pre utváranie citových väzieb a sociálnych vzťahov dieťaťa v jeho ďalšom živote. Dôležité je vedieť prijať dieťa do rodiny s vedomím, že starostlivosť o dieťa v profesionálnej rodine je pre dieťa dočasným riešením a cieľom je dieťa čo najskôr vrátiť do pôvodnej rodiny, ak sa rodinné pomery zmenili tak, že rodičia môžu vykonávať osobnú starostlivosť o dieťa, alebo ak sa rodinné pomery nezmenili, umiestniť dieťa do náhradnej rodiny (náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti alebo do osvojenia).

Úlohy profesionálneho rodiča sú náročné a vo svojej podstate ide o životné poslanie:

- a) bezpodmienečne prijať dieťa do svojej rodiny,
- b) hojiť či zmierniť dopady traumy z opustenia,
- c) uspokojovať jeho zanedbané vývinové potreby,
- d) pomôcť dieťaťu prepracovať negatívne zážitky a podporovať jeho sebaúctu a vytvára nádej do budúcnosti.

Samotná rola PNR je zložitá a nesie v sebe spojenie roly rodič a roly profesionál – vychovávateľ. V niektorých situáciách prevažuje jedno, inokedy zase druhé. Je ťažké definovať aký je ten správny pomer medzi rolou rodič a rolou profesionála. Snaha o vyváženie obidvoch rolí je súčasťou obsahu prípravy na vykonávanie PNR.

Aby sa záujemca mohol stať profesionálnym náhradným rodičom, musí spĺňať predpoklady v súlade s Vyhláškou č. 103/2018 Z. z. (§ 15):

Rozsah prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti je:

- 60 hodín, ak fyzická osoba získala najmenej úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo najmenej úplné stredné odborné vzdelanie,
- 80 hodín, ak fyzická osoba získala nižšie vzdelanie ako je vzdelanie uvedené v písmene a),
- najmenej 21 hodín nácviku praktických zručností podľa § 16 ods. 1 písm. b), ak ide o

1. zamestnanca centra, ktorý bol členom odborného tímu podľa § 5 alebo ktorý zabezpečoval starostlivosť o deti nepretržite najmenej tri roky,

2. manžela profesionálneho náhradného rodiča a starostlivosť v profesionálnej náhradnej rodine zabezpečuje len jeden z manželov.

Náležitosti začatia prípravy pre PNR v CDR a organizácia prípravy v súlade s Vyhláškou č. 103/2018 Z. z. (§ 16): Príprava na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti v centre zahŕňa

Poskytnutie základných informácií o:

- 1.právnych predpisoch upravujúcich oblasť sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a rodinnoprávnych vzťahov a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisoch súvisiacich so starostlivosťou v profesionálnej náhradnej rodine,
- 2.výchovných opatreniach, náhradnej starostlivosti a osvojení,
- 3.psychikom vývine, fyzikom vývine a sociálnom vývine dieťaťa a potrebách dieťaťa,

- 4.potrebách a špecifikách starostlivosti o dieťa, ktoré je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, v rozsahu najmenej desať hodín z celkového počtu hodín určených na poskytnutie základných informácií, obeťou trestného činu obchodovania s ľuďmi alebo ktoré je týrané alebo sexuálne zneužívané alebo u ktorého sa vykonáva opatrenie na overenie miery ohrozenia dieťaťa týraním, sexuálnym zneužívaním alebo iným činom ohrozujúcim jeho život, zdravie, priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin, v rozsahu najmenej desať hodín z celkového počtu hodín určených na poskytnutie základných informácií,
- 5.právach dieťaťa,
- 6.právach a povinnostiach profesionálneho náhradného rodiča,

Nácvik praktických zručností vo výchovnej práci s deťmi v rozsahu najmenej 50 % z celkového počtu hodín prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti zameraný na:

- 1.identifikáciu vývinových potrieb dieťaťa,
- 2.vzťahovú väzbu, citové pripútanie a separáciu dieťaťa,
- 3.prispôsobenie sa zmene v rodine profesionálneho náhradného rodiča,
- 4.komunikačné zručnosti,
- 5.rozvoj výchovných zručností,
- 6 riešenie záťažových situácií v rodine,
- 7.spoluprácu v tíme odborníkov.

Po ukončení prípravy je vypracované zhodnotenie prípravy, ktorého súčasťou je najmä

- a) zhodnotenie záujmu fyzickej osoby o získanie informácií podľa odseku 1 písm. a) a zhodnotenie spolupráce pri nácviku podľa odseku 1 písm. b) počas prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti,
- b) zhodnotenie motivácie fyzickej osoby na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti,
- c) záver, či fyzická osoba absolvovala alebo neabsolvovala prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti.

Na účely prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti sa zriaďuje tím na prípravu fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa profesionálnym náhradným rodičom, ktorého súčasťou je najmenej jeden psychológ s ukončeným vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v študijnom odbore psychológia.

Povinná dokumentácia:

- Dohoda o vykonaní prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti v Centre pre deti a rodiny Martin uzatvorená medzi centrom a záujemcom
- Súhlas so spracovaním osobných údajov
- Harmonogram prípravy a informácie o podmienkach vykonania prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti
- Prezenčná listina a výkaz /odpočet úloh za daný časofond/
- Zhodnotenie prípravy, ktoré je vypracované po ukončení prípravy.

Obsah prípravy

Príprava na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti v centre zahŕňa:

Poskytnutie základných informácií o:

- 1.právnych predpisoch upravujúcich oblasť sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a rodinnoprávných vzťahov a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisoch súvisiacich so starostlivosťou v profesionálnej náhradnej rodine,
- 2.výchovných opatreniach, náhradnej starostlivosti a osvojení,
- 3.psychikom vývine, fyzikom vývine a sociálnom vývine dieťaťa a potrebách dieťaťa,
- 4.potrebách a špecifikách starostlivosti o dieťa, ktoré je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, v rozsahu najmenej desať hodín z celkového počtu hodín určených na poskytnutie základných informácií, obeťou trestného činu obchodovania s ľuďmi alebo ktoré je týrané alebo sexuálne zneužívané alebo u ktorého sa vykonáva opatrenie na overenie miery ohrozenia dieťaťa týraním, sexuálnym zneužívaním alebo iným činom ohrozujúcim jeho život, zdravie, priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin, v rozsahu najmenej desať hodín z celkového počtu hodín určených na poskytnutie základných informácií,
- 5.právach dieťaťa,
- 6.právach a povinnostiach profesionálneho náhradného rodiča,
- b)nácvik praktických zručností vo výchovnej práci s deťmi v rozsahu najmenej 50 % z celkového počtu hodín prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti zameraný na
 - 1.identifikáciu vývinových potrieb dieťaťa,
 - 2.vzťahovú väzbu, citové pripúťanie a separáciu dieťaťa,
 - 3.prispôsobenie sa zmene v rodine profesionálneho náhradného rodiča,
 - 4.komunikačné zručnosti,
 - 5.rozvoj výchovných zručností,
 - 6 riešenie záťažových situácií v rodine,
 - 7.spoluprácu v tíme odborníkov.

Po ukončení prípravy centrum vypracuje zhodnotenie prípravy v písomnej podobe, ktorého súčasťou je najmä:

- a) zhodnotenie záujmu fyzickej osoby o získanie informácií podľa odseku 1 písm. a) a zhodnotenie spolupráce pri nácviku podľa odseku 1 písm. b) počas prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti,
- b) zhodnotenie motivácie fyzickej osoby na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti,

c) záver, či fyzická osoba absolvovala alebo neabsolvovala prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti.

V prípade, že záujemca/fyzická osoba ukončí prípravu v jej priebehu, písomné zhodnotenie sa nevypracuje vôbec.

Dalšie informácie k príprave profesionálnych náhradných rodičov:

Odporúčaný počet záujemcov/fyzických osôb o prípravu na vykonávanie PNR:

- 5-12 osôb.
- Dĺžka trvania prípravy: ukončenie najneskôr do 3 mesiacov /časový fond 60 resp. 80 hodín/ od kedy začala príprava.
- Odporúčaný pomer k rozvrhnutiu časofondu:
 - poskytnutie základných informácií 40 %
 - nácvik praktických zručností 60 %
- Pri uzavretí Dohody o realizácii prípravy sa záujemcovi poskytne Harmonogram prípravy a metodická príručka pre profesionálneho náhradného rodiča.

Časový harmonogram začiatku priprav na profesionálnu náhradnú starostlivosť:

Centrum pre deti a rodiny Martin bude realizovať prípravu na profesionálnu náhradnú starostlivosť spoločne 2x ročne v dohodnutých termínoch v súlade s dostatočným záujmom. Podmienkou realizácie prípravy je minimálny počet uchádzačov 5.

OPIS TVORBY A VYHODNOCOVANIA ČIASTKOVÝCH PLÁNOV INDIVIDUÁLNEHO PLÁNU ROZVOJA OSOBNOSTI DIEŤAŤA, OPIS TVORBY A VYHODNOCOVANIA INDIVIDUÁLNEHO PLÁNU ODBORNEJ PRÁCE S DIEŤAŤOM A JEHO RODINOU ALEBO PLÁNU ODBORNEJ PRÁCE S PLNOLETOU FYZICKOU OSOBOU

Centrum vypracúva **Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa (IPROD)**, ktorého súčasťou je plán sociálnej práce s dieťaťom, plán výchovnej práce s dieťaťom a hlavné úlohy psychologickéj činnosti psychológa centra. Centrum vypracúva individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa (IPROD), v spolupráci s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, obcou alebo v spolupráci s akreditovaným subjektom. Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa sa vyhodnocuje podľa potrieb dieťaťa a rodiny.

Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa a plán sociálnej práce s dieťaťom musia byť v súlade a musia na seba nadväzovať. Cieľ sociálnej práce s dieťaťom, cieľ individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa a cieľ odbornej práce s dieťaťom, jeho rodinou alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, a ďalšími fyzickými osobami, ktorý určí orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a centrum spoločne, je rovnaký a jeho plnenie sa hodnotí centrom a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v určených termínoch. Ciele čiastkových plánov a hlavné úlohy psychologickéj činnosti nadväzujú na cieľ individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa.

Dôležitým zdrojom pri vypracúvaní IPRODu, v časti výchovnej práce s dieťaťom je diagnostická správa o dieťati, ktorá pozostáva z psychologickkej správy, pedagogickej správy, zdravotnej správy a odporúčaní. Tieto sa venujú potrebám dieťaťa a prognóze vývinu.

Súčasťou IPROD je okrem plánu sociálnej práce, plánu výchovnej práce aj stanovenie hlavných úloh psychologickej činnosti psychológa centra.

A. Plán sociálnej práce sa vypracúva v spolupráci s orgánom SPODaSK. V pláne sa stanovujú ciele na zlepšenie životnej situácie dieťaťa a jeho rodiny, konkrétne úlohy na dosiahnutie týchto cieľov, ako aj subjektu, ktorý je zodpovedný za plnenie úloh. Súčasťou plánu sociálnej práce je plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého spracovaný najmenej rok pred dovŕšením plnoletosti dieťaťa, ktorý obsahuje najmä spôsob zabezpečenia si ďalšieho bývania.

Súčasťou IPROD je stretávanie sa s biologickými rodičmi alebo inými blízkymi osobami. Ak blízka osoba dieťaťa, alebo fyzická osoba, ktorá je dieťaťu známa má záujem, aby sa dieťa opakovane krátkodobu zdržiavalo mimo centra v jej prítomnosti, je povinná absolvovať informačné poradenstvo v ustanovenom rozsahu. Záznam o poskytnutí informačného poradenstva je súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa. Plán musí smerovať k riešeniu budúcnosti dieťaťa, a to návratom do pôvodného rodinného prostredia alebo do náhradného rodinného prostredia, keďže ústavná starostlivosť je považovaná za dočasné a krajné riešenie náhradnej starostlivosti o dieťa. V prípade, že návrat do biologickej rodiny dieťaťa nie je možný, cieľom plánu sociálnej práce je zabezpečenie náhradnej rodinnej starostlivosti /NRS/.

B. Plán výchovnej práce s dieťaťom

- Rozpracúva IPROD na krátkodobé, konkrétne ciele a postupy. Vyhodnocuje sa v naplánovaných termínoch, tie sú stanovené individuálne a vychádzajú z potrieb dieťaťa. Vďaka tomu je flexibilný, schopný reagovať na aktuálnu situáciu dieťaťa.
- Je nástrojom tímovej spolupráce pri odbornej pomoci dieťaťu so špeciálnymi potrebami.
- Vychádza predovšetkým zo sociálnej správy o dieťati, ktorá obsahuje anamnézu rodiny, anamnézu dieťaťa a dôvod nariadenia opatrenia.

Plán výchovnej práce pomáha vychovávateľom a profesionálnym náhradným rodičom uchopiť rozvoj dieťaťa komplexne a aktívne. Prostredníctvom neho dokážu vychovávatelia, profesionálni rodičia, a ostatní odborní pracovníci, pomáhajúci dieťaťu, nasmerovať svoje pôsobenie na dieťa tak, aby boli schopní dieťa sprevádzať v procese nápravy jeho vzťahu k sebe samému i k svojmu okoliu. Sprevádzať v zmysle vyladenia sa na potreby dieťaťa a ich uspokojovania, s využitím odborných kompetencií. Vychovávateľ a profesionálny náhradný rodič aktívne vedie výchovný proces tak, aby dieťa reagovalo na jeho podnety, nie naopak.

Plán výchovnej práce je dôležitý aj pre dieťa samotné. Prostredníctvom spoluúčasti na jeho tvorbe a vyhodnocovaní je zapojené do toho, čo sa s ním deje. Stáva sa tak zodpovedným za svoju budúcnosť. Samozrejme v miere, ktorá je primeraná jeho veku a schopnostiam.

C. Hlavné úlohy psychologickej činnosti psychológa centra

Psychológ každý rok vypracuje plán psychologickej starostlivosti o dieťa, a to na základe odbornej psychodiagnostiky dieťaťa alebo na základe úloh vyplývajúcich z multidisciplinárnej spolupráce.

Plán psychologickej starostlivosti sa vypracováva najdlhšie na obdobie jedného roka, zvyčajne od 1. septembra daného roka do 31. augusta nasledujúceho roka a tento plán je súčasťou IPROD-u. Tento dokument sa vyhodnocuje v polročných intervaloch.

Z plánu psychologickej starostlivosti o dieťa vyplynú konkrétne úlohy pre prácu psychológa s dieťaťom.

Plán psychologickej činnosti s dieťaťom zahŕňa nasledujúce aktivity:

I. Individuálna práca s dieťaťom:

- A. skríning psychického a emočného stavu dieťaťa
- B. psychologické poradenstvo (vrátane profesijného poradenstva, individuálna prevencia)
- C. individuálna psychoterapia (vrátane bazálnej či podpornej) – zabezpečí zariadenie SPODaSK interne, resp. externou formou.

II. Skupinové aktivity:

- A. preventívne aktivity
- B. sociálno-psychologický výcvik (SPV)

III. Iné:

– psychologické aktivity s ďalšími osobami (napr. poradenstvo alebo odborná konzultácia vychovávateľom – profesionálnemu rodičovi, poradenstvo alebo psychoterapia biologickému rodičovi, príbuznému dieťaťa). Patrí sem aj rodinné a párové poradenstvo.

D. Plán špeciálno – pedagogickej starostlivosti

Centrum pre deti a rodinu vypracúva aj plán špeciálno – pedagogickej starostlivosti pre deti, ktoré sú umiestnené v centre na základe pobytového opatrenia súdu:

- ročný individuálny plán klienta so ŠVVP (od 1. septembra daného roku do 31. augusta nasledujúceho roku), ktorý je v starostlivosti špeciálneho pedagóga
- ročný plán klienta vyhodnocuje špeciálny pedagóg dvakrát ročne (k 31. januáru a k 31. augustu príslušného roka) a je súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa.

E. Plán ošetrovateľskej starostlivosti

V prípade maloletých detí vyžadujúcich ošetrovateľskú starostlivosť sú súčasťou plány ošetrovateľskej starostlivosti, ktoré spadajú pod kompetenciu sestry.

PODMIENKY PRE ZÁUJMOVÚ ČINNOSŤ, ŠPORTOVÚ ČINNOSŤ, KULTÚRNU ČINNOSŤ, REKREAČNÚ ČINNOSŤ A PREJAVOVANIE NÁBOŽENSKÉHO VYZNANIA A VIERY

Cieľom záujmovej činnosti je zabezpečenie aktívneho, kvalitného, bezpečného a zmysluplného trávenia voľného času detí a mládeže, rozvoj životných zručností, kompetencií, schopností, znižovanie výskytu sociálno-patologických javov a rizikového správania a podpora budovania vzájomných kontaktov a akceptácie medzi deťmi a mládežou z rôznych skupín.

Podmienky pre záujmovú činnosť: V blízkosti centra majú deti možnosť navštevovať Základnú umeleckú školu (hudobná výchova, výtvarná výchova, dramatická výchova), vyplňanie voľného času detí v Centre prostredníctvom dobrovoľníkov (na základe dohody). Profesionálne náhradné rodiny zabezpečujú voľnočasové aktivity deťom v rámci svojho bydliska.

Podmienky pre športovú činnosť: Možnosť navštevovania športových klubov ako je futbalový, hokejový, plavecký, hádzanársky, tanečný, volejbalový. V blízkosti sa nachádza Základná škola so zameraním na športovú činnosť detí.

Podmienky pre kultúrnu činnosť: Deti majú možnosť navštevovať kultúrne podujatia v prírodnom kine, zúčastňovať sa na podujatiach organizovaných mestom Martin na námestí, v blízkosti sú dve kiná, Slovenské komorné divadlo, Matica slovenská (poznávanie národných dejín, kultúry a vzťah k národným tradíciám), Slovenské národné múzeum (najväčšia kultúrna inštitúcia na Slovensku), Múzeum Andreja Kmeťa, Múzeum Martina Benku, Múzeum slovenskej dediny, kde sa organizujú tematické kultúrne podujatia a ktorého súčasťou je aj Múzeum kultúry Rómov na Slovensku. Deti sa aktívne zúčastňujú aj rôznych kultúrnych, rekreačných a športových podujatí prostredníctvom Úsmevu ako dar, n.o.

Podmienky pre rekreačnú činnosť: Deti môžu navštevovať kúpalisko, plaváreň, Aquapark v Turčianskych Tepliciach, absolvovať turistické výlety do prírody Malej Fatry a Veľkej Fatry, spoznávať kultúrne pamiatky mesta Martin a okolia, pobyty v táboroch.

Prejavovanie náboženského vyznania a viery: Centrum pre deti a rodiny akceptuje vieru dieťaťa. U detí, ktorých rodičia to písomne dovoľujú, je možnosť pokrstenia detí, vedenia ich k viere, tak v centre, ako i v profesionálnych náhradných rodinách. Prípady sú posudzované individuálne.

OPIS ZABEZPEČENIA ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI DEŤOM A PLNOLETÝM FYZICKÝM OSOBÁM, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ POBYTOVÉ OPATRENIA V CENTRE

V centre pre deti a rodiny Martin bola zriadená do prenájmu ambulancia všeobecného lekára pre deti a dorast, ktorá spadá pod riadenie Univerzitnej nemocnice Martin. Ordinujúci lekár zabezpečuje zdravotnú starostlivosť deťom umiestneným v Centre pre deti a rodiny Martin. V spolupráci s hlavnou sestrou – zodpovednou osobou za ošetrovateľskú starostlivosť lekár pre deti a dorast vykonáva preventívne prehliadky, vstupné a výstupné vyšetrenia, pravidelne očkovanie detí, odbery biologického materiálu, vypisovanie lekárskeho správ a rieši akútne zdravotné problémy u detí. V prípade potreby zabezpečuje špecializované vyšetrenia detí u lekárov špecialistov.

Podľa zdravotného stavu dieťaťa je zabezpečovaná zdravotná starostlivosť v odborných ambulanciách, v poliklinikách a Univerzitnej nemocnici Martin (neurologická, imunoalergologická, urologická, nefrologická, endokrinologická, kardiologická, pneumologická, hematologická, ortopedická, pedopsychiatrická, ambulancia pre rizikových novorodencov, ARO, gastroenterologická, neurochirurgická, chirurgická, očná, plastickej

chirurgie, ambulancia chronických rán, genetická, ORL, zubná, úrazová, dermatovenerologická a iné).

V prípade neprítomnosti pediatra v ambulancii v Centre a potreby riešenie akútnych zdravotných ťažkostí je deťom potrebná zdravotná starostlivosť zabezpečovaná v príjmovej ambulancii v Univerzitnej nemocnici Martin.

Pri dochádzaní za odbornými lekármi špecialistami deti sprevádzajú prioritne pracovníci samostatne usporiadanej skupiny. Ak nie je možné zabezpečiť doprovod pracovníkmi samostatne usporiadanej skupiny, ku lekárovi je s deťmi vyslaný niektorý z členov odborného tímu.

Profesionálny náhradný rodič je splnomocnený vo vzťahu k zdravotníckym zariadeniam na zastupovanie dieťaťa vo všetkých veciach týkajúcich sa bežných úkonov súvisiacich so zdravotnou starostlivosťou ku konkrétnemu zverenému dieťaťu. Deťom v profesionálnych náhradných rodinách sa poskytuje zdravotná starostlivosť lekárom pre deti a dorast v mieste trvalého pobytu profesionálneho náhradného rodiča. Profesionálny náhradný rodič sprevádza dieťa aj na odborné vyšetrenia v špecializovaných ambulanciách.

Ak zdravotný stav dieťaťa vyžaduje špeciálnu starostlivosť a je indikovaná lekárom, navštevuje odborné ambulancie na vyšších pracoviskách: Detské kardiocentrum Bratislava, Ortopedická ambulancia FNsP Žilina, Ambulancia plastickej chirurgie v DFNsP Banská Bystrica a podobne. (Barborka)

OPIS ZABEZPEČENIA ŠKOLSKEJ DOCHÁDZKY A PRÍPRAVY NA POVOLANIE DETÍ A PLNOLETÝCH FYZICKÝCH OSOB DO 25 ROKOV VEKU PO UKONČENÍ POBYTOVÉHO OPATRENIA SÚDU NADOBUDNUTÍM PLNOLETOSTI DIEŤAŤA, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ POBYTOVÉ OPATRENIA V CENTRE

Každé dieťa, ktoré je prijaté do Centra má zabezpečované vzdelávanie v systéme materských škôl, základných škôl a stredných škôl prednostne v okolí Mesta Martin. Mimo Martina deti študujú v prípadoch, ak nie je odborná škola v meste Martin, študujú na internátnych školách, napr. v Levoči (zrakovo postihnuté deti) s ohľadom na ich zdravotný stav. Prípravu na školské vyučovanie zabezpečujú pravidelne vychovávatelia. Za účelom dosiahnutia kvalitných výsledkov v škole sa vychovávateľ zúčastňuje rodičovských združení a návštev v škole aj bez pozvania.

Príprava na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb podľa zvoleného odboru sa uskutočňuje podľa výberu dieťaťa. Realizuje sa podľa zvoleného odboru, podľa výberu školy dieťaťa a po súhlase zákonného zástupcu. Pri výbere strednej školy participuje výchovný poradca školy. Základná školská dochádzka v PNR sa realizuje v mieste alebo blízkosti trvalého bydliska PNR.

OPIS PRÁV DIEŤAŤA ALEBO PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ OPATRENIA V CENTRE A OPIS PRÁV RODIČA DIEŤAŤA A INÝCH BLÍZKYCH OSÔB DIEŤAŤA ALEBO PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ OPATRENIA V CENTRE VRÁTANE:

1. spôsobu, akým dieťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia pobytovou formou v centre, môže udržiavať kontakt s rodičom, ďalšími príbuznými a osobami, ku ktorým má blízky vzťah

Dieťa, pre ktoré je v centre vykonávané pobytové opatrenie súdu, má právo stretávať sa s rodičom, ak nebolo rozhodnutím súdu ustanovené inak. Centrum, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a obec poskytujú dieťaťu a jeho rodičovi pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí, na rozvoj a úpravu ich vzájomných vzťahov a na úpravu ich rodinných pomerov.

Centrum dohodne s rodičom dieťaťa a s dieťaťom, ktoré je schopné vyjadriť svoj názor, miesto, čas, rozsah a spôsob stretávania sa s prihliadnutím na potreby dieťaťa a možnosti a schopnosti rodiča dieťaťa. Ak je to v záujme dieťaťa nevyhnutné, centrum je oprávnené:

- a) určiť, že rodič dieťaťa sa nemôže stretnúť s dieťaťom, dôvod takéhoto určenia musí byť zaznamenaný v spisovej dokumentácii dieťaťa a musí byť oznámený súdu a orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účel hodnotenia účinnosti pobytového opatrenia súdu,
- b) určí, že rodič dieťaťa sa môže stretnúť s dieťaťom:
 1. len za prítomnosti zamestnanca centra, ktorý môže poskytnúť dieťaťu a rodičovi potrebnú pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí,
 2. len v centre, ktoré na tento účel utvára vhodné podmienky,
 3. mimo centra, v územnom obvode obce, v ktorej je sídlo centra, v ktorej je dieťa umiestnené,
 4. na inom mieste vhodnom alebo vytvorenom na účel stretávania sa dieťaťa s jeho rodičom,
- c) umožniť dieťaťu pobyt s rodičom mimo centra.

2. spôsobu, akým sa dieťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, môže obrátiť aj bez vedomia centra na orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, súd alebo prokuratúru

Deti aj mladí dospelí získavajú informácie aj prostredníctvom iných inštitúcií napr. Okresného riaditeľstva policajného zboru v rámci preventívnych aktivít. Centrum spolupracuje aj s koordinátorkou ochrany detí pred násilím, ktorá pôsobí v rámci Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Martin. Deti majú možnosť získať informácie o rôznych organizáciách, ktoré pomáhajú deťom (Linka detskej dôvery, bezplatná telefonická linka Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny Bratislava a pod.) a rady aj prostredníctvom letákov, brožúrok, ktoré sú umiestnené na závesnej tabuli vo vestibule („Práva povinnosti očami detí“) v centre.

3. podmienok doručovania pošty, prístupu na internet a používania mobilného telefónu

Dieťaťu je umožnené prijímať aj odosielať poštu korešpondenčnou formou. Balíky a listy sa doručujú na Centrum pre deti a rodiny Martin, následne sa uvedie meno dieťaťa, pre ktoré je pošta určená. Je to z dôvodu, aby mohol list/balík prijať zamestnanec centra. Následne sa list/balík zaeviduje do došlej pošty. Pracovník centra, ktorý eviduje poštu následne odovzdá list/balík:

- a) ak ide o mal. dieťa zo samostatne usporiadanej skupiny – samostatnej skupiny, je list /balík odovzdaný priamo dieťaťu, ktoré svojim podpisom v knihe došlej pošty preberie list/balík. Mal. dieťaťu je dopriate súkromie na to, aby sa oboznámilo s obsahom listu/balíka. Ak sa v balíku nachádza vec, ktorá má byť evidovaná v ošatnom denníku, je mal. dieťa povinné oboznámiť vychovávateľa, ktorý vedie ošatný denník a takúto vec musí zapísať.
- b) ak ide o mal. dieťa zo samostatne usporiadanej skupiny - špecializovanej samostatnej skupiny pre deti s ŤZP alebo pre deti s potrebou osobitnej starostlivosti, list/balík je odovzdaný priamo službukonajúcej vychovávateľke, ktorá svojim podpisom v knihe došlej pošty list/balík preberie. Vychovávateľka následne odovzdá list/balík mal. dieťaťu a s prihliadnutím na vek, rozumovú vyspelosť a zdravotný stav dieťaťa mu pomôže pri otvorení balíka. Ak sa v balíku nachádza vec, ktorá má byť evidovaná v ošatnom denníku, je vychovávateľ povinný takúto vec do ošatného denníka zapísať.
- c) ak ide o mal. dieťa zo samostatne usporiadanej skupiny - špecializovanej samostatnej skupiny (ošetrovateľskej), list/balík je odovzdaný priamo hlavnej sestre, respektíve službukonajúcej sestre, ktorá svojim podpisom v knihe došlej pošty preberie list/balík. Hlavná sestra, respektíve službukonajúca sestra následne odovzdá list/balík mal. dieťaťu a s prihliadnutím na vek, rozumovú vyspelosť a zdravotný stav dieťaťa mu pomôže pri otvorení balíka. Ak sa v balíku nachádza vec, ktorá má byť evidovaná v ošatnom denníku, je hlavná sestra/zdravotná sestra povinná takúto vec do ošatného denníka zapísať.
- d) ak ide o mal. dieťa zo samostatne usporiadanej skupiny - špecializovanej samostatnej skupiny pre deti s duševnou poruchou, list/balík je odovzdaný priamo službukonajúcej vychovávateľke, ktorá svojim podpisom v knihe došlej pošty preberie list/balík. Vychovávateľka následne odovzdá list/balík mal. dieťaťu a s prihliadnutím na vek, rozumovú vyspelosť a zdravotný stav dieťaťa mu pomôže pri otvorení balíka. Ak sa v balíku nachádza vec, ktorá má byť evidovaná v ošatnom denníku, je vychovávateľ povinný takúto vec do ošatného denníka zapísať.
- e) ak ide o mal. dieťa umiestnené v profesionálnej náhradnej rodine, list/balík sa odovzdá priamo dieťaťu, respektíve profesionálnemu náhradnému rodičovi, ak ide o dieťa ktorého vek alebo rozumová vyspelosť nedovoľuje prevziať list/balík. Dieťa, respektíve profesionálny náhradný rodič svojim podpisom v knihe došlej pošty preberie list/balík. Mal. dieťaťu, ktorému to vek a rozumová vyspelosť dovoľuje, je dopriate súkromie na to, aby sa oboznámilo s obsahom listu/balíka. Ak sa v balíku nachádza vec, ktorá má

byť evidovaná v ošatnom denníku, je mal. dieťa povinné oboznámiť profesionálneho náhradného rodiča, ktorý vedie ošatný denník a takúto vec musí zapísať. Ak ide o dieťa, ktorému vek alebo rozumová vyspelosť nedovoľuje sa oboznámiť s obsahom listu/balíka, profesionálny náhradný rodič mal. dieťaťu pomôže. Ak sa v balíku nachádza vec, ktorá má byť evidovaná v ošatnom denníku, je profesionálny náhradný rodič povinný takúto vec do ošatného denníka zapísať.

Dieťa má prístup aj k pevnému internetu v stanovenom čase, prístupové heslo do počítača na skupine zadáva službukonajúci. Rovnako je to aj v profesionálnych náhradných rodinách, kde majú deti prístup k internetu s ohľadom na ich vek a rozumovú vyspelosť. Centrum dbá o to, aby boli zablokované internetové stránky s obsahom sexuálnych a násilných materiálov. Používanie osobného mobilného telefónu v centre je dieťaťu povolené, avšak dieťa informujeme o zásadách používania mobilného telefónu, ktorými eliminujeme škodlivé vplyvy na psychiku a jeho zdravie. Deťom je vysvetľované, že mobilný telefón je prostriedok, ktorý uľahčuje komunikáciu a nie je hračkou. Jednou z ďalších tém je oboznamovanie dieťaťa s obťažovaním a šikanovaním prostredníctvom mobilnej komunikácie. Zároveň dbáme na to, aby malo dieťa vedomosť, že nemá obťažovať ostatných ľudí prostredníctvom anonymných hovorov, či správ ani nahrávať či fotografovať ľudí bez ich vedomia. Deti upozorňujeme na to, že tiesňové linky slúžia ľuďom, ktorí potrebujú naliehavú pomoc a ich zneužívaním môžu spôsobiť problémy sebe a predovšetkým tým, ktorí sú v núdzi.

Deti a mladí dospelí v centre majú okrem vyššie uvedeného právo:

- na kvalifikovanú všestrannú starostlivosť, kvalifikovanú odbornú pomoc zamestnancov centra
- na stabilné prostredie, majú možnosť vytvárať si blízke citové vzťahy s rovesníkmi aj dospelými osobami v centre
- na plánovanú budúcnosť – sanácia rodiny, náhradná rodinná starostlivosť, osamostatňovanie
- na ochranu v prostredí centra pred šikanovaním, zneužívaním a násilím
- na súkromie
- na zachovanie, obnovenie a zlepšovanie kontaktu s rodičmi, súrodencami, príbuznými a blízkymi osobami
- na vzdelanie podľa svojich schopností a na výber strednej, respektíve vysokej školy
- na rozvoj svojich schopností, zručností a nadania
- na zdravý životný štýl (stravovanie, rekreačná činnosť)
- na starostlivosť o telesné a duševné zdravie
- na spolourozhodovanie o svojom živote, vo všetkých rozhodnutiach, ktoré sa týkajú ich osoby alebo rodiny, ak to rozumová vyspelosť, vek a zdravotný stav dieťaťa dovoľuje

- požiadať o pomoc pri ochrane svojich práv a to platí aj vtedy, ak dieťa nemôže vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť požiadať o pomoc samo, ale prostredníctvom tretej osoby

Zákonný zástupca dieťaťa má právo:

- udržiavať kontakt s dieťaťom ak nebolo rozhodnuté súdom inak,
- má právo na informácie o svojom dieťati (školská dochádzka, vzdelávacie výsledky, zdravotný stav, správanie dieťaťa ...)

OPIS POVINNOSTÍ DIEŤAŤA ALEBO PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ OPATRENIA V CENTRE, A OPIS POVINNOSTÍ RODIČA DIEŤAŤA A INÝCH BLÍZKYCH OSÔB DIEŤAŤA ALEBO PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ OPATRENIA V CENTRE, VRÁTANE PODMIENOK NÁVŠTEV V CENTRE TAK, ABY NÁVŠTEVY NENARÚŠALI PROGRAM CENTRA

1. Deti prejavujú zamestnancom úctu a rešpekt. Vzájomné nezhody riešia slušným spôsobom, bez používania vulgarizmov.
2. Deti majú povinnosť plniť úlohy naplánované v individuálnom pláne rozvoja osobnosti dieťaťa, s úlohami sú oboznámené a sú v prospech ich vývinu.
3. Deti majú povinnosť dodržiavať režim dňa a pravidlá ustanovené v skupine a v centre v zmysle vnútorného poriadku. Zamestnanci skupiny vytvárajú pravidlá skupiny spoločne s deťmi.
4. Deti majú povinnosť spolupracovať s vychovávateľmi na ochrane svojho zdravia a bezpečia v súlade s článkami vnútorného poriadku centra
5. Deti majú povinnosť osobnou pomocou sa podieľať na spoločných potrebách skupiny (upratovanie, príprava stravy a pod.).
6. Plnenie si povinnej školskej dochádzky.

Návštevy rodičov alebo blízkych osôb v centre musia prebiehať tak, aby neboli obmedzované práva ostatných detí v samostatnej skupine. Všetky návštevy prebiehajú výhradne v spoločenských priestoroch, čím nie je dotknuté právo detí na súkromie. Výnimku tvoria návštevy detí na samostatne usporiadanej skupine - špecializovanej samostatnej skupine (ošetrovateľskej), kde vzhľadom na zdravotný stav detí môžu návštevy prebiehať na skupine. Rodič alebo blízke osoby dieťaťa sú povinné rešpektovať pokyny zamestnancov. Termín návštevy rodičov je dopredu dohodnutý so sociálnou pracovníčkou. Ak rodičia prídu neohlásení dĺžku návštevy určí službukonajúci zamestnanec. Na dĺžke návštevy blízkej osoby a priateľov detí a mladých dospelých sa dopredu dohodne službukonajúci vychovávateľ s návštevou tak, aby nebolo obmedzené plnenie denných úloh v rámci režimu dňa. Rodič/blízka osoba dieťaťa môže požiadať o pobyt mal. dieťaťa u rodičov/blízkej osoby. Rodičia/blízke osoby oznamujú svoj záujem o pobyt dieťaťa v domácom prostredí písomnou alebo telefonickou formou 5 dní

vopred. Centrum v súlade § 64 ods. 1 písm. b) zákona č. 305/2005 Z.z. rozhodne o poskytnutí príspevku na stravu, ktorý zodpovedá dennej stravnej jednotke. Vychovávateľ pred odchodom dieťaťa odovzdá rodičom plán činnosti pre rodinu, v ktorom sú zaznamenané úlohy pre dieťa aj rodičov ako aj výchovné usmernenia pre rodičov. Na konci plánu činnosti pre rodinu, rodičia písomne zhodnotia pobyt dieťa v ich domácom prostredí a rovnako tak aj službukonajúci vychovávateľ písomne zhodnotí stav dieťaťa po príchode z rodiny do centra. Zamestnanci centra majú právo odmietnuť návštevu dieťaťa, ak sa táto návšteva správa hrubým spôsobom, porušuje zákaz o fajčení, je preukázateľne pod vplyvom alkoholu alebo iných návykových látok alebo odmieta rešpektovať režimovú činnosť. O tejto skutočnosti musia informovať riaditeľa centra a vykonať záznam o mimoriadnej udalosti.

Dieťa, pre ktoré centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou, sa môže zdržiavať mimo centra len so súhlasom centra. Centrum vedie záznam, v ktorom je uvedený dátum a čas odchodu dieťaťa z centra, dátum a čas návratu dieťaťa do centra, meno, priezvisko a bydlisko fyzickej osoby, ktorá dieťa preberá, miesto pobytu dieťaťa alebo miesto, na ktorom sa dieťa bude zdržiavať. Centrum sleduje a zaznamenáva vplyv pobytu dieťaťa mimo centra na jeho psychický vývin, fyzický vývin a sociálny vývin.

Ak centrum umožnilo dieťaťu pobyt mimo centra a dieťa sa v určenom čase do centra nevrátilo, centrum je povinné bezodkladne vyzvať rodiča dieťaťa, aby do 24 hodín od vyzvania zabezpečil návrat dieťaťa do centra.

Ak blízka osoba dieťaťa alebo fyzická osoba, ktorá je dieťaťu známa, má záujem, aby sa dieťa opakovane krátkodobo zdržiavalo mimo centra v jej prítomnosti, je povinná absolvovať informačné poradenstvo v ustanovenom rozsahu.

TAXATÍVNY OPIS VÝCHOVNÝCH PROSTRIEDKOV, KTORÉ JE MOŽNÉ ULOŽIŤ ZA NADODRŽANIE POVINNOSTÍ, VRÁTANE ČASU ICH TRVANIA A MOŽNOSTÍ PREHODNOTENIA VÝCHOVNÉHO PROSTRIEDKU, AK S JEHO POUŽITÍM DIEŤA ALEBO PLNOLETÁ FYZICKÁ OSOBA, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ OPATRENIA V CENTRE, NESÚHLASIA

Výchovné prostriedky v centre zvolí vždy službukonajúci výchovný pracovník podľa typu priestupku, veku dieťaťa, intelektu.

Všetky porušenia sa zaznamenávajú na tlačivo „Zápis o mimoriadnej udalosti“, kde sa stručne a výstižne napíše záznam o mimoriadnej udalosti - priestupku, ktorý sa dá podpísať dieťaťu a zároveň je v zápise navrhnutá sankcia za nevhodné správanie. Zápis píše službukonajúci pracovník. O všetkých mimoriadnych udalostiach je informovaná riaditeľka centra, ktorá zároveň uvedený záznam podpisuje.

Opatrenia sú výchovným pracovníkom zvolené podľa veku, schopností a záujmov detí, prípadne podľa toho, ktoré opatrenie sa v minulosti pre dieťa ukázalo ako účelné.

Dieťa aj rodič má právo vyjadriť súhlas, nesúhlas s opatrením. V prípade, že rodič s opatrením nesúhlasí, môže byť toto po prehodnotení odborného tímu a so súhlasom riaditeľa zmenené.

V centre sa pri opakovanom nežiaducom správaní detí stretne odborný tím centra. Hľadajú sa možné príčiny nežiaduceho správania dieťaťa. Následne sa v prítomnosti dieťaťa odhaľujú sa

príčiny a rozoberajú dôsledky takéhoto správania. Z tejto porady vyplývajú úlohy pre dieťa, ale aj odborný tím. Tieto úlohy sa pravidelne vyhodnocujú. Ak sa nežiaduce správanie ďalej nevyskytuje, pravidelné stretnutia sú ukončené. V prípade, že nežiaduce správanie pretrváva, prehodnotí sa možnosť inej odbornej pomoci. Pravidelné vyhodnotenia za účasti dieťaťa majú veľký význam.

Výchovný pracovník samostatne usporiadanej skupiny môže rozhodnúť o:

- Ústnom napomenutí /individuálnom/skupinovom/
- Ospravedlnenie sa za nevhodné správanie /individuálne/verejné/
- Obmedzení času vychádzky
- Obmedzení času tráveného na PC
- Obmedzení času pozerania TV
- Skrátení vreckového /v zmysle zákona/
- Zadržanie mobilného telefónu /dieťaťu je umožnený kontakt s rodičmi a blízkymi osobami prostredníctvom služobného telefónu/
- Nepovolení výletu, exkurzie, prípadne inej akcie organizovanej centrom/školou
- Pridaní pracovnej činnosti domácich prác
- Vykonanie inej aktivity v prospech skupín
- Vykonanie iného dobrého skutku /podľa možností dieťaťa/
- Vyrobenie prezentov určených na reprezentáciu centra
- Vytvorenie projektu na dohodnutú tému
- Prečítanie knihy podľa vlastného výberu, vyhodnotenie obsahu a iné.

Čas trvania určí v zápise o mimoriadnej udalosti službukonajúci, podľa závažnosti priestupku, veku dieťaťa, jeho schopností. Čas trvania uloženého výchovného opatrenia nesmie prekročiť 1 mesiac.

CDR má vypracované svoje vnútorné predpisy ako vnútorný poriadok, pravidlá fungovania skupín, režimy v zariadeniach a i., ktoré podrobne upravujú chod fungovania CDR a jeho jednotlivých organizačných zložiek. CDR má zavedené rôzne pravidlá pre oblasť výchovy:

- napr. v zariadení je pravidlo, že deti môžu mobilné telefóny používať v čase do 20.00 hod, v prípade nesplnenia si povinnosti napr. domáca príprava do školy (vzhľadom na právo sa vzdelávať a povinnosť domácej prípravy, nechodenia poza školu, rešpektovanie učiteľov a pod.) sa v zariadení používa ako výchovný prostriedok skrátenie tohto času používania mobilného telefónu alebo jeho obmedzenia na určitý čas, to isté sa dá využiť aj v súvislosti s internetom a PC (hry),
- ak je zaužívané pravidlo, že dieťa v čase osobného voľna môže ísť samostatne na vychádzku mimo CDR, tak výchovným opatrením môže byť aj to, že na vychádzku samostatne nemôže ísť, musí sa zdržiavať len v priestoroch a areály CDR a mimo CDR len za prítomnosti vychovávateľa.

Odmeny a tresty sú najčastejšie výchovné prostriedky, CDR Martin dbá na ich efektívnosť a aby neboli v rozpore s právami dieťaťa, napríklad:

- pridať dieťaťu domáce práce (vysávanie, utieranie riadu, denné služby a pod.)

Ak sa majú domáce práce použiť ako trest, zvýšenie má byť dočasné, určené podľa veku a schopností. Pracovné návyky a pomáhajúce druhému je pri rozvíjaní sociálnych kompetencií žiaduce, no odpracovať si zlé správanie nemusí byť dobre pochopené. Dieťa si povie: môžem to zopakovať aj nabudúce, keď potom ten riad poutieram, nič sa nedeje.

- zákaz chodiť von

Neodporúča sa, pohyb vonku a stretávanie sa s kamarátmi je v poriadku, vedie k socializácii, integrácii ak to nie je samozrejme nevhodná „partia“, a tu sa už dá daná výhoda obmedziť a je z nej sankcia.

- skoršia večierka

Takýto trest treba veľmi zvážiť, nemá totiž zmysel, aby sa dieťa potme prevaľovalo v posteli a nudilo, keď nie je unavené a nechce sa mu spať. Môže byť skôr jednorazovým riešením alebo ak je to dieťa, ktorému práve toto vyhovuje a vlastne má pokoj.

- zákaz chodiť na obľúbený krúžok, alebo vykonávať aktivity vedúce práve k zmysluplnému tráveniu voľného času (napr. ako bicyklovanie, či iné športové aktivity a podobne).

Neodporúča sa, treba podporovať a rozvíjať záujmy dieťaťa, je to prospešné trávenie voľného času.

Upriamujeme viac pozornosť na rozdelenie výchovných prostriedkov na motivačné a sankčné. Pritom motivačné budú slúžiť k podpore želaného správania dieťaťa, vzhľadom na dodržiavanie pravidiel v súlade s jeho právami. pár tipov pre motivačné výchovné prostriedky:

- prechádzka po meste samostatne
- výber nového oblečenia (s prepojením aj na rozvoj finančnej gramotnosti a samohospodárenia) alebo nákup oblečenia samostatne
- navrhnúť program na víkend, deň, poobedie, večer
- návšteva kaderníctva
- výlet
- výber činností pre skupinu
- dlhšia večierka, dlhšie pozeranie TV alebo byť na PC
- uvariť nedeľný obed(ako pocta, že to dieťa dokáže)
- vyzdobiť si izbu alebo svoj súkromný priestor
- ísť do kina, diskotéku...(samozrejme v závislosti od veku)
- chodiť na krúžok aký chce aj mimo sídla CDR
- naplánovať si narodeninovú párty, pozvať si kamarátov
- chodiť na nákup potravín pre skupinu samostatne (deti majú rady dôležitosť, najmä ten pocit)
- možnosť vybrať si odmeny

Možností je veľmi veľa, vzhľadom na vek, intelekt dieťaťa a iné, tiež je to veľmi individuálne, ale verím, že spoločne dokážete identifikovať, čo na dieťa platí, čím ho motivujete a zároveň aj rozvíjate jeho silné stránky.

Medzi motivačné prostriedky môžeme zaradiť aj finančné výchovné prostriedky (vreckové a vecné dary):

- Vreckové a rozhodnutia s ním spojené (rozdelenie vreckového na časti, zodpovednosť za jeho utratenie dieťaťom, zadržanie, odobratie a prevod na účet v opodstatnených prípadoch),
- Kompetenciu rozhodnúť o sankciách a opatreniach má vychovávateľ a uvádza sa to vo výchovnom pláne,
- Poskytujeme príspevok na vecné dary §67 „Dieťaťu a mladému dospelému podľa § 65 písm. a) sa pri dôležitých udalostiach v ich živote, ktorými sú najmä deň ich narodenín a menín, významné náboženské udalosti v živote dieťaťa a mladého dospelého, dosiahnutie školských úspechov, športových úspechov a iných úspechov v ostatných oblastiach spoločenského života, poskytujú vecné dary v kalendárnom roku najmenej vo výške 25 % sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa.“ Dieťa sa môže vyjadriť, čo by chcelo, po čom túži, čiže účel, tým vedieme deti aj k spolurozhodovaniu)

V prípade, že máme integrované deti s poruchami správania, alebo inými prejavmi problémového správania a pristúpili sme k režimovým prvkom aplikovaným do výchovného procesu, tak to uvádzame, či už pri opise a tvorbe plánov ale aj pri výchovných prostriedkoch. Napríklad pri poruchách správania vzhľadom na individuálne potreby dieťaťa, je hodnotenie správania dieťaťa a prijatie primeraných výchovných prostriedkov v kompetencii službukonajúceho vychovávateľa, správanie sa hodnotí na večernej komunite, dieťa má právo sa k tomu vyjadriť a samé si navrhnúť či už formu odmeny alebo sankcie.

Pri pretrvávajúcich problémoch sa na porade zamestnancov skupiny, sprevádzajúceho vychovávateľa a členov odborného tímu prehodnotia doteraz realizované výchovné opatrenia a prijímú následné opatrenia (napr. zadržania vreckového, uloženia na účet) na obdobie a pod. Tým vyvodíme nielen osobnú zodpovednosť (napr. o prijatom výchovnom prostriedku, čase, trvaní okamžite rozhodne službukonajúci zamestnanec, v prípade opakovania o tom rozhodne v spolupráci s koordinátorom skupiny, alebo členmi OT, riaditeľom CDR a pod.), ale zabezpečíme aj čiastočnú objektivitu pri hodnotení dieťaťa.

Ak máme spolupracujúceho rodiča, pri prijímaní výchovných opatrení spolupracujeme aj s rodičom s cieľom dodržiavania opatrenia aj v domácom prostredí dieťaťa, alebo aj samotného rešpektovania rodičom (napr. odobratie telefónu - v akom čase, aby to nebolo v neprospech ich kontaktov).

Pri vyvodzovaní a následnom prijímaní výchovných opatrení je dôležité vždy do procesu a reflexie vtiahnuť dieťa aby trestanie viedlo k pozitívnej zmene správania.

Tresty znamenajú negatívne dôsledky pre dieťa, ktoré pri správnom použití znižujú častosť neželaného správania u dieťaťa. V ideálnom prípade toto neželané správanie je úplne odstraňované. Trestať správne však nie je jednoduché. Naopak, prílišné trestanie škodí. Vytvára nepríjemné pocity a odčerpáva energiu u vychovávateľa rovnako ako u dieťaťa, dôležitá je jednoduchosť pri udeľovaní výchovných opatrení nielen v rámci skupín a vychovávateľmi, ale aj v rámci zariadenia na jednotlivých stupňoch riadenia, jasne zadefinované pravidlá, hranice, limity, dôslednosť, nevynímajúc to, že dieťa je veľmi citlivé na spravodlivosť. Uvedené spadá pod princípy práce zamestnancov CDR Martin.

Klauzula uvedená v IN 01/2019 Vnútný poriadok CDR Martin:

„Zamestnancom je zakázané používať všetky formy telesných trestov na dieťaťu a iné hrubé alebo ponižujúce formy zaobchádzania a formy trestania dieťaťa, ktoré mu spôsobujú alebo môžu spôsobiť fyzickú ujmu alebo psychickú ujmu. Použitie akejkoľvek formy násilia na dieťaťu sa považuje za hrubé porušenie práv dieťaťa, aj za hrubé porušenie Pracovného poriadku CDR. S takýmto zamestnancom je okamžite rozviazaný pracovný pomer a postupuje sa v zmysle Trestného poriadku.“

SPÔSOB POSKYTOVANIA VRECKOVÉHO

Centrum poskytuje vreckové a vecné dary:

1. dieťaťu, pre ktoré je vykonávané pobytové opatrenie súdu (o nariadení neodkladného opatrenia, uložení výchovného opatrenia, o nariadení ústavnej starostlivosti)
2. mladému dospelému.

O spôsobe využitia vreckového rozhoduje dieťa s ohľadom na jeho vek a rozumovú vyspelosť. Z tohto dôvodu rozlišujeme vyplácanie vreckového dieťom v samostatne usporiadanej skupine - samostatnej skupine; dieťom zaradených do samostatne usporiadanej skupiny - špecializovanej samostatnej skupine (ošetrovateľskej), ako aj dieťom zo samostatne usporiadanej skupiny - špecializovanej samostatnej skupiny pre deti s duševnou poruchou, respektíve aj dieťom v profesionálnych náhradných rodinách. V prípade, že dieťa nie je schopné prebrať a rozhodnúť o účele využitia vreckového, ukladajú sa mu finančné prostriedky na jeho osobný účet. S týmto účtom sa nedisponuje. Pri odchode so zariadenia je odovzdaný prístup k osobnému účtu aj s nasporenými finančnými prostriedkami. Posúdenie veku, rozumovej vyspelosti a schopnosti porozumieť finančnej gramotnosti spadá pod rozhodnutia odborného tímu.

Dieťaťu je vyplácané vreckové každý mesiac, pričom sú viaceré možnosti. Jednou z nich je vyplatenie celej čiastky v hotovosti k rukám dieťaťa. Ďalšou možnosťou je vyplatenie jednej časti v hotovosti k rukám dieťaťa a druhej časti prevodom na osobný sporiaci účet dieťaťa. Treťou formou je prevedenie celej čiastky na osobný sporiaci účet dieťaťa.

Prevzatie vreckového a výdaj vlastnoručne podpíše dieťa do knihy vreckového. Z vreckového možno so súhlasom dieťaťa tvoriť úspory, ktoré sa ukladajú na osobný účet dieťaťa. Súhlas dieťaťa s tvorením úspor musí byť získaný spôsobom primeraným veku a rozumovej vyspelosti dieťaťa.

Vreckové detí umiestnených v profesionálnej náhradnej rodine vypláca profesionálny náhradný rodič. Vreckové pre dieťa, ktoré je umiestnené v profesionálnej náhradnej rodine, zasiela centrum na osobný účet profesionálneho náhradného rodiča. Ten odovzdá dieťaťu sumu vreckového, dieťa zároveň podpíše prevzatie vreckového.

O spôsobe využitia vreckového rozhoduje dieťa. Dieťaťu je poskytnutá potrebná pomoc zohľadňujúca jeho vek a rozumovú vyspelosť. Ak je to vhodné alebo účelné, vreckové možno poskytnúť dieťaťu vo viacerých čiastkach v mesiaci, alebo so súhlasom dieťaťa možno vreckové dieťaťa alebo jeho časť uschovať na určitý čas. Výnimočne možno z dôvodu výchovného pôsobenia poskytnúť dieťaťu vreckové v nižšej sume ako určenej sume zákonom.

Rozdiel medzi poskytnutým vreckovým a vreckovým, ktoré sa malo dieťaťu v mesiaci poskytnúť, sa poskytne v mesiaci nasledujúcom po mesiaci, v ktorom sa vreckové poskytlo v nižšej sume. Pri poskytnutí vreckového dieťaťu vo viacerých čiastkach v mesiaci, alebo jeho úschove na určitý čas, musí byť dieťaťu primeraným spôsobom vysvetlený dôvod, pre ktorý sa vreckové poskytne vo viacerých čiastkach alebo v nižšej sume, a musí sa umožniť dieťaťu s ohľadom na jeho vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť svoj názor na takéto poskytovanie vreckového.

OPIS POSTUPU V RIZIKOVÝCH SITUÁCIÁCH PRE DIEŤA ALEBO PLNOLETÚ FYZICKÚ OSOBU, PRE KTORÉ SA VYKONÁVA POBYTOVÉ OPATRENIE V CENTRE, VRÁTANE POSTUPU PRI NEDOVOLENOM OPUSTENÍ CENTRA DIEŤAŤOM, PRI ÚRAZE DIEŤAŤA ALEBO PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY, VÁŽNYCH NEZHODÁCH MEDZI DEŤMI A DEŤMI A ZAMESTNANCAMI CENTRA.

Mimoriadnou udalosťou sa rozumie predovšetkým situácia, pri ktorej dieťa aktívne ohrozuje seba, alebo ostatné deti či zamestnancov CDR. Mimoriadna situácia môže mať podobu sebapoškodzovania, útoku na iné dieťa, zamestnanca CDR, inú osobu alebo na budovy a zariadenia a to všetko spravidla v afektívnom stave dieťaťa. Mimoriadnou udalosťou je tiež útek dieťaťa zo skupiny, alebo závažné zranenie dieťaťa. Zamestnanec v službe okamžite rieši vzniknutú mimoriadnu udalosť, v závislosti od jej povahy rozhoduje o prizvaní rýchlej zdravotnej pomoci, polície, prípadne iných zložiek s cieľom zvládnuť túto situáciu. Pri vzniku mimoriadnej udalosti zamestnanec vykonáva činnosti v závislosti od charakteru mimoriadnej udalosti.

Zamestnanec centra pri vzniku rizikovej udalosti je povinný bezodkladne upovedomiť o jej vzniku nadriadeného zamestnanca a vždy vzniknutú rizikovú udalosť oznámiť riaditeľke centra. V čase jej neprítomností je nutné informovať zástupkyňu centra, riaditeľku následne informovať telefonicky, resp. e-mailom.

Všetky rizikové udalosti a havárie sa oznamujú zriaďovateľovi - Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, v závažných prípadoch aj príslušnej Prokuratúre Slovenskej republiky.

Rizikové situácie v centre

- rizikovou situáciou rozumieme predovšetkým situáciu, pri ktorej dieťa aktívne ohrozuje seba alebo ostatné deti, prípadne zamestnancov centra/ PNR.
- môže mať podobu sebapoškodzovania, útoku na iné dieťa, zamestnanca centra, PNR, inú osobu alebo poškodzovanie majetku zariadenia, budovy zariadenia, priestorov PNR. Uvedené skutočnosti sa odohrávajú spravidla v afektovom stave dieťaťa. Rizikovou udalosťou je taktiež útek dieťaťa zo zariadenia.

- Službukonajúci vychovávateľ /profesionálny náhradný rodič okamžite rieši udalosť, v závislosti od jej povahy rozhoduje o privolaní RZP, polície, prípadne iných zložiek s cieľom zvládnuť vzniknutú situáciu.

Mimoriadne udalosti:

1. Mimoriadne nevhodné a agresívne správanie detí: útok dieťaťa na iné dieťa, prípadne inú osobu; sebapoškodzovanie dieťaťa; závažné zranenie dieťaťa; poškodzovanie budovy alebo zariadenia, priestorov PNR zväčša v afektívnom záchvate

2. Útek dieťaťa

3. Havária a porucha na technickom zariadení

4. Požiar v priestoroch centra / domácnosti PNR prípadne v jeho blízkosti

5. Úrazy s ťažkou ujmov na zdraví

6. Smrteľné úrazy

Mimoriadne nevhodné a agresívne správanie detí

Za mimoriadne nevhodné a agresívne správanie detí považujeme akékoľvek správanie, ktoré ohrozuje bezpečnosť a zdravie iných detí a dospelých, napríklad fyzické a verbálne útoky na iné deti, vandalizmus.

Plán opatrení pri mimoriadne nevhodnom a agresívnom správaní detí zo strany zamestnancov centra /PNR:

- snažiť sa racionálne a pokojne vzniknutú situáciu vyriešiť,
- vždy zabezpečiť bezpečnosť maloletých detí na skupine ktoré má zamestnanec zverené tak, aby nebola ohrozená ich bezpečnosť a zdravie (maloleté deti presunúť k druhej skupine, požiadať o pomoc spolupracovníka prípadne vykonať iné opatrenie pre ich bezpečnosť),
- vykonať opatrenia na zadržanie dieťaťa s nevhodným alebo agresívnym správaním tak, aby zamestnanec neohrozil svoje zdravie a bezpečnosť ostatných detí,
- podľa charakteru a závažnosti vzniknutej situácie riešiť vzniknutú udalosť privolaním policajnej hliadky,
- ak je k vzniknutej situácii privolaná policajná hliadka, prípadne RZP. Túto skutočnosť je pracovník povinný bezodkladne oznámiť nadriadenému,
- pracovník na skupine sa usiluje o to, aby dieťa netraumatizoval neodborným vypočúvaním, jeho snahou je získať relevantné informácie. Nezakrývať žiadnu skutočnosť, ktorá by mohla byť nápomocná pri riešení vzniknutého konfliktu,
- všíma si správanie dieťaťa po udalosti, čo môže prispieť na vyhodnotenie situácie a overenie výrokov dieťaťa,
- o každom mimoriadne nevhodnom a agresívnom správaní vyhotoviť písomný záznam s detailným opisom postupu a následného vyriešenia vzniknutej udalosti. Informuje ho o zistených skutočnostiach, ktoré predchádzali a sprevádzali vzniknutú situáciu.
- so zistenými informáciami pracovník narába diskkrétne a citlivo, a v prípade potreby ich konzultuje s nadriadeným, odborným tímom, prípadne s inými externými zdrojmi.

Útek dieťaťa

1. Za útek možno považovať svojvoľné opustenie centra bez súhlasu službukonajúceho vychovávateľa, PNR alebo iného zamestnanca centra.
2. Ak centrum umožnil pobyt dieťaťa mimo centra a dieťa sa v určenom čase do centra nevrátilo, centrum je povinné ihneď, najneskôr do 24 hodín vyzvať rodičov dieťaťa alebo osoby blízke dieťaťa, aby do 24 hodín zabezpečili návrat dieťaťa do centra.
3. Ak dieťa, pre ktoré centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou, opustí centrum bez súhlasu centra alebo sa do centra nevráti v určenom čase, centrum je povinné túto skutočnosť bezodkladne oznámiť útvaru Policajného zboru, orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, rodičovi dieťaťa, a súdu, ktorý nariadil ústavnú starostlivosť, neodkladné opatrenie alebo uložil výchovné opatrenie, a ak je dieťa žiadateľom o udelenie azylu, centrum je povinné oznámiť túto skutočnosť aj Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky
4. Na zabezpečenie všetkých potrebných údajov o dieťati pre potreby policajného zboru je vychovávateľ / PNR povinný vypracovať vopred tlačivo o úteku a opatriť ho aktuálnou fotkou dieťaťa.
5. Nahlásenie úteku dieťaťa na Políciu zabezpečí vychovávateľ/ PNR, na ktorého pracovnej zmene k úteku došlo.
6. Útek dieťaťa nie je dôvodom na premiestnenie do iného typu zariadenia. V prípade, že je útekmi ohrozené zdravie alebo život dieťaťa alebo ostatných detí, je nutné zvážiť ochranu dieťaťa v uzatvorenom výchovnom systéme na základe rozhodnutia súdu.
7. Útek dieťaťa sa eviduje v Zápise o mimoriadnej udalosti.
8. Sociálna pracovníčka nahlási útek do 24 hodín zriaďovateľovi, príslušnému ÚPSVaR, rodičom a súdu, ktorý nariadil ústavnú starostlivosť, neodkladné opatrenie, výchovné opatrenie.

Havária a porucha na technickom zariadení

- vypnúť technické zariadenie na ktorom došlo k havárii alebo poruche
- uzatvoriť hlavné prírodné ventily na rozvodoch médií ktoré spôsobili haváriu alebo poruchu
- privolať obsluhu zariadenia ak je určená
- zabezpečiť bezpečnosť detí podľa danej situácie.

Požiar v priestoroch centra / domácnosti PNR prípadne v jeho blízkosti

- vyhlásiť požiarny poplach a vykonať evakuáciu detí do bezpečných priestorov (vstupný vestibul prípadne až vonkajšie priestory podľa situácie)
- privolať Hasičský a Záchraný zbor (HaZZ)
- do príchodu HaZZ podľa možnosti a situácie vykonať opatrenia na zamedzenie šírenia požiaru pomocou použitia hydrantov a hasiacich prístrojov
- po príchode HaZZ podať informáciu o evakuácii a riadiť sa pokynmi veliteľa HaZZ
- zabezpečiť ihneď oznámenie vedúcemu zamestnancovi, riaditeľke a požiarnemu technikovi

Úrazy s ťažkou ujmu na zdraví

- stabilizovať zamestnanca prípadne dieťa poskytnutím prvej zdravotnej pomoci
- privolať rýchlu zdravotnú pomoc

- zabezpečiť ihneď oznámenie

Smrteľné úrazy

- zabezpečiť ihneď oznámenie riaditeľke a bezpečnostnému technikovi

V zmysle Vyhlášky č. 103/2018 Z.z., § 1, písm. y) opis postupu v rizikových situáciách pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie v centre, vrátane postupu pri nedovolenom opustení centra dieťaťom, pri úraze dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, vážnych nezhodách medzi deťmi, deťmi a zamestnancami centra, plnoletými fyzickými osobami alebo medzi plnoletými fyzickými osobami a zamestnancami centra a opisu techník deeskalácie konfliktných situácií a agresívneho správania.

Zamestnanci sú v zmysle programov vzdelávania preškolovaní pri využívaní deeskalačných techník pri výskyte konfliktných situácií a agresívneho správania. Súčasne absolvujú aj sociálno-psychologické výcviky.

Mimoriadne udalosti a postavenie médií

V prípade záujmu médií o dieťa umiestnené v centre je riaditeľka centra povinná ihneď oznámiť túto skutočnosť zamestnancovi Kancelárie Generálneho riaditeľa Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny oprávnenému ku komunikácii s médiami a súčasne o tejto skutočnosti informuje riaditeľa odboru VOvZ. V prípade zverejnenia obrazového a zvukového záznamu dieťaťa nesmú byť zverejnené jeho osobné údaje.

Riaditeľka centra bezodkladne informuje príslušného prokurátora o tom, že došlo k mimoriadnej udalosti. Zároveň ihneď informuje a zasiela elektronickou poštou záznam o mimoriadnej udalosti, spolu s podaním na prokuratúru riaditeľovi odboru VOvZ Ústredia ÚPSVaR v Bratislave.

Vypracovali:

- *riaditeľ Centra pre deti a rodiny Martin: Mgr. Alena Matejová;*
- *vedúci úseku starostlivosti o deti: PhDr. Mgr. Michaela Dávidová, PhD., MBA, LL.M. v spolupráci s odborným tímom CDR Martin.*

V Martine, 01.06.2026

Mgr. Alena Matejová
riaditeľ CDR Martin